

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2564

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-
MAP**

SURIN

จังหวัดสุรินทร์

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมทั้งสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัด สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดสุรินทร์
<http://www.ldd.go.th/Agri-Map/Data/NE/srn.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “สุรินทร์”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	5
2.1 ข้าว	6
2.2 ยางพารา	11
2.3 อ้อยโรงงาน	17
2.4 มันสำปะหลัง	22
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	27
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	28
เอกสารอ้างอิง	33
ภาคผนวก	35

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสุรินทร์	4
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดสุรินทร์	5
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดสุรินทร์	7
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	10
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดสุรินทร์	12
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา	16
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงานรายอำเภอ จังหวัดสุรินทร์	18
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน	21
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมันสำปะหลังรายอำเภอ จังหวัดสุรินทร์	23
ตารางที่ 10	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันสำปะหลัง	26
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดสุรินทร์	37
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดสุรินทร์จำแนกรายอำเภอ ตำบล	47
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดสุรินทร์	48
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล	49
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดสุรินทร์	52
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดสุรินทร์	53
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์	54

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและค่าบรรยายชุดดินชุมพลบุรี	42
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและค่าบรรยายชุดดินละหานทราย	43
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและค่าบรรยายชุดดินศรีขรภูมิ	44
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและค่าบรรยายชุดดินสุรินทร์	45
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและค่าบรรยายชุดดินท่าตูม	46
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดสุรินทร์	55
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุรินทร์	56
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดสุรินทร์	57
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุรินทร์	58
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดสุรินทร์	59
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุรินทร์	60
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดสุรินทร์	61
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุรินทร์	62

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดสุรินทร์ มีพื้นที่ 8,124.056 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,077,535 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย 17 อำเภอ 159 ตำบล (ตารางผนวกที่ 1) มีประชากร 1,378,221 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ	จังหวัดร้อยเอ็ดและมหาสารคาม
ทิศใต้	ติดต่อ	ราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของจังหวัดสุรินทร์โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง แบ่งเป็น

1) **ภูเขา** ตอนใต้ของจังหวัดเป็นภูเขาสลับซับซ้อนปกคลุมด้วยป่าที่บสลับกับป่าเบญจพรรณ ตามบริเวณแนวเขตชายแดนที่ติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา ต่อจากภูเขาลงมาเป็นที่ยราบสูง ลุ่ม ๆ ดอน ๆ มีลักษณะเป็นลูกคลื่นค่อย ๆ ลาดเทไปทางตอนกลางและตอนเหนือของจังหวัด

2) **พื้นที่ดอนลูกคลื่นลอนลาด** ตอนกลางของจังหวัด

3) **ที่ยราบลุ่ม** เป็นที่ยราบลุ่มแม่น้ำมูลในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ อยู่ในเขตอำเภอชุมพลบุรีและอำเภอท่าตูม

1.3 ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสุรินทร์เป็นแบบร้อนชื้นหรือภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา (Aw) ตามการแบ่งเขตภูมิอากาศแบบเคิปปิน ได้รับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้จังหวัดสุรินทร์มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนจัดในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ฝนตกชุกมากที่สุดในเดือนกันยายน และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อากาศหนาวมากที่สุดในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 17.7 องศาเซลเซียส

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินจังหวัดสุรินทร์ แบ่งตามภูมิस्थฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยาและวัตถุดิบกำเนิดดิน ได้ดังนี้

1) **ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain)** ที่ราบริมแม่น้ำหรือลำธาร หน้าฝนหรือหน้าน้ำมักมีน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เป็นสภาพพื้นที่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาและมีตะกอนเพิ่มมากขึ้นหลังน้ำท่วม แบ่งเป็น

(1) **สันดินริมน้ำ (Levee)** เป็นพื้นที่ตอน เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพา บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเป็นสันนูนขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำ การระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี เนื้อดินค่อนข้างหยาบ อาทิ ชุดดินชุมพลบุรี (Chp)

(2) **ที่ลุ่มหลังสันดินริมน้ำ (Back swamp, basin)** เป็นที่ลุ่มน้ำซึ่งอยู่ระหว่างสันดินริมน้ำกับตะพักลำน้ำหรือด้านข้างหุบเขา การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ดินลึ้มมาก เนื้อดินเหนียวละเอียด สีเทาและน้ำตาลปนเทา อาทิ ชุดดินกันทรลักษณวิชัย (Ka)

2) **ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain)** เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำสาขา วัตถุดิบกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) **ตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace)** เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบดินลึ้มมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทา และน้ำตาล มีจุดประสีต่างๆ การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว เช่น ชุดดินหนองบุญมาก (Nbn) ชุดดินศรีขรภูมิ (Sik) ชุดดินธวัชบุรี (Th) ชุดดินวัฒน์นา (Wa) เป็นต้น รวมทั้งดินที่มีผลกระทบจากเกลือ เช่น ชุดดินกุลาร้องไห้ (Ki) ชุดดินประทาย (Pt) เป็นต้น

(2) **ตะพักลำน้ำระดับกลางและระดับสูง (Middle and high terrace)** เป็นที่ตอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินต้นถึงขั้นกรวดลูกรังถึงดินลึ้มมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล เหลือง น้ำตาลปนแดงไปจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินจักราช (Ckr) ชุดดินชุมพวง (Cpg) ชุดดินท่าตูม (Tt) เป็นต้น

3) **พื้นที่เกือบราบ (Peneplain)** เป็นภูมิस्थลักษณะของพื้นผิวดินภายหลังการกร่อน เกิดจากการผุพังด้วยกระบวนการกร่อนทำลายโดยน้ำ ทำให้พื้นที่สูงเดิมซึ่งขรุขระและสูงต่ำแตกต่างกันมาก มีระดับต่ำลงจนมีลักษณะคล้ายลูกคลื่นลอนลาดหรือพื้นที่เกือบราบ วัตถุดิบกำเนิดดินเกิดจากการผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกล ดินจึงมีลักษณะเด่นตามวัตถุดิบกำเนิดหรือหินที่รองรับอยู่ด้านล่างและระดับการพัฒนาตัวของดิน แบ่งเป็น

(1) **พื้นที่แบบราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย** การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ในบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบ หรือตามร่องระหว่างที่ตอนหรือเนิน เนื้อดินส่วนใหญ่มีทรายปน มีสีเทาหรือน้ำตาลปนเทา พบจุดสีต่างๆ ถัดขึ้นมาบริเวณพื้นที่ที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีสีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลืองและเหลือง และมีจุดประสีเทาค่อนข้างชัดเจนโดยเฉพาะในช่วงตอนบน เนื่องจากการซังน้ำ พบจุดประสีเหลือง น้ำตาลหรือแดงในดินล่าง มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง อาจพบชั้นดินเหนียวในตอนล่างของหน้าตัด และอาจพบชั้นลูกรังในช่วงที่เปลี่ยนจากเนื้อดินหยาบ

เป็นเนื้อดินละเอียด ค่าปฏิกิริยาดินในสนามส่วนใหญ่เป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง เช่น ชุดดินละหานทราย (Lah) ชุดดินขำนิ (Cni) ชุดดินมหาสารคาม (Msk) เป็นต้น

(2) พื้นที่เป็นแบบลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงสภาพพื้นที่แบบเนินเขา ดินส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง เหลือง น้ำตาลปนแดง เหลืองปนแดงจนถึงสีแดง เนื้อดินมีทรายปนอย่างชัดเจน ค่าปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง พบบริเวณพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นร่อง ชุดดินร้อยเอ็ด (Re) พบบริเวณพื้นที่ลักษณะเป็นที่ราบ ชุดดินพระทองคำ (Ptk) ชุดดินคำบง (Kg) ชุดดินปักธงชัย (Ptc) พบบริเวณพื้นที่ลักษณะเป็นที่ค่อนข้างราบถึงเป็นลูกคลื่น ดินที่เกิดความไม่ต่อเนื่องทางธรณีวิทยา (Lithologic discontinuities) ส่วนใหญ่เป็นชั้นดินทรายในตอนบน และเปลี่ยนเป็นดินเหนียวหรือชั้นหินพื้น (weathering insitu) ในตอนล่าง (Abrupt textural change) เช่น ชุดดินพล (Pho) ชุดดินนาคูน (Nad) ชุดดินโนนแดง (Ndg) ชุดดินคง (Kng) เป็นต้น

4) ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain) มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขาที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลก ในระยะทางใกล้ ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหิน ดังนี้

(1) พัฒนาจากหินทราย ดินมีการระบายน้ำตั้งแต่ดีปานกลางถึงค่อนข้างมากเกินไป สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง เหลือง น้ำตาลปนแดง เหลืองปนแดงจนถึงแดง เนื้อดินมีทรายปนอย่างชัดเจน พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน ค่าปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด เช่น ชุดดินภูพาน (Pu) ชุดดินวังน้ำเขียว (Wk) เป็นต้น

(2) พัฒนาจากหินภูเขาไฟ ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดี สีเทาเข้ม น้ำตาลปนเทา น้ำตาลเข้ม น้ำตาลปนแดง หรือแดงเข้ม เป็นดินร่วนเหนียวถึงเหนียวมาก ค่าปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง เช่น ชุดดินบุรีรัมย์ (Br) ชุดดินสุรินทร์ (Su) เป็นต้น

5) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 ทรัพยากรดินมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดสุรินทร์ในภาพที่ 1 - 5

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสุรินทร์ จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสุรินทร์

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	382,835	6.96
พื้นที่เกษตรกรรม	4,260,562	77.45
พื้นที่นา	3,430,858	62.37
พืชไร่	393,642	7.15
ไม้ยืนต้น	419,012	7.62
ไม้ผล	3,686	0.07
พืชสวน	926	0.02
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	3,466	0.06
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	7,390	0.13
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	1,582	0.03
พื้นที่ป่าไม้	481,205	8.75
พื้นที่น้ำ	216,267	3.93
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	159,963	2.91
รวม	5,500,832	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2562

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ชลประทาน 154,556 ไร่ (ร้อยละ 3.04 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 11 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 14 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 149.62 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำห้วยกะเลงเวก มีระดับกักเก็บอยู่ที่ 27.68 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 18.5 ของน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดสุรินทร์ (ตารางผนวกที่ 2 และตารางผนวกที่ 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ 1,645,851 ไร่ (ร้อยละ 32.41 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่เขตปฏิรูปมากที่สุด ได้แก่ อำเภอชุมพลบุรี อำเภอสังขะ อำเภอท่าตูม ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดสุรินทร์ มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี 2563 จำนวน 263,519 ราย รวมพื้นที่ 3,506,689 ไร่ กิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมาก ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง โรงงาน ยางพารา อ้อยโรงงาน ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดสุรินทร์ พื้นที่ 506 ไร่ เกษตรกร 46 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก 8 ชนิด พืชสมุนไพรที่มีการปลูกมาก ได้แก่ กระเจี๊ยบแดง ยอบ้าน ไพล ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดสุรินทร์มีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ จำนวน 35 แห่ง และมีโรงงานทางการเกษตร 68 แห่ง โดยมีที่ตั้งสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด 22 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทานร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดบางประการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดสุรินทร์ มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดสุรินทร์

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. ข้าว	3,411,175	80.06
2. ยางพารา	237,370	5.57
3. อ้อยโรงงาน	168,969	3.97
4. มันสำปะหลัง	152,321	3.58

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสุรินทร์ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีความเหมาะสมในการปลูกข้าวและยังเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศ ซึ่งมีข้าวหอมมะลิสุรินทร์ที่ได้ชื่อว่าเป็นข้าวที่มีคุณภาพแห่งหนึ่งที่ได้รับรองเป็นพืชมีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical indicator) หรือสินค้า GI จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุกหรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 255,900 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.07 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 57,562 ไร่ อำเภอรัตนบุรี 36,081 ไร่ และอำเภอสังขะ 29,019 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 2,203,098 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.63 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 363,489 ไร่ อำเภอศีขรภูมิ 279,161 ไร่ และอำเภอปราสาท 275,415 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 1,408,628 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.89 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอสังขะ 238,157 ไร่ อำเภอปราสาท 164,123 ไร่ และอำเภอศีขรภูมิ 147,177 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,182,071 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 147,779 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.75 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 49,095 ไร่ อำเภอรัตนบุรี 33,712 ไร่ และอำเภอสังขะ 22,638 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,895,235 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.03 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 292,183 ไร่ อำเภอชุมพลบุรี 263,918 ไร่ และอำเภอศีขรภูมิ 252,913 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 1,112,283 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 78.96 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอสังขะ 174,859 ไร่ อำเภอปราสาท 129,033 ไร่ และอำเภอศีขรภูมิ 112,503 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 255,878 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ไม่ใช่พื้นที่ปลูกข้าว พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าวและพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 415,984 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองสุรินทร์ 79,773 ไร่ รองลงมาได้แก่ อำเภอปราสาท 61,240 ไร่ อำเภอรัตนบุรี 44,792 ไร่ อำเภอศีขรภูมิ 41,136 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 108,121 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.25 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอชุมพลบุรี 27,448 ไร่ อำเภอท่าตูม 16,496 ไร่ และอำเภอศีขรภูมิ 14,888 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 307,863 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.97 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 71,306 ไร่ อำเภอปราสาท 58,409 ไร่ และอำเภอรัตนบุรี 42,423 ไร่

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดสุรินทร์

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองสุรินทร์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	57,562 (100.00%)	363,489 (100.00%)	134,433 (100.00%)	114,241 (100.00%)	669,725 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	49,095 (85.29%)	292,183 (80.38%)	109,821 (81.69%)	22,974 (20.11%)	474,073 (70.79%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	8,467 (14.71%)	71,306 (19.62%)	-	-	79,773 (11.91%)
เขวาสินรินทร์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,470 (100.00%)	111,790 (100.00%)	-	-	114,260 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	101,200 (90.53%)	-	-	101,200 (88.57%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,470 (100.00%)	10,590 (9.47%)	-	-	13,060 (11.43%)
โนนนารายณ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,056 (100.00%)	43,472 (100.00%)	41,014 (100.00%)	26,300 (100.00%)	111,842 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	38,899 (89.48%)	40,154 (97.90%)	-	79,053 (70.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,056 (100.00%)	4,573 (10.52%)	-	-	5,629 (5.03%)
กาบเชิง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,488 (100.00%)	36,707 (100.00%)	27,980 (100.00%)	174,525 (100.00%)	241,700 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,157 (86.70%)	24,138 (65.76%)	21,545 (77.00%)	64,546 (36.98%)	112,386 (46.50%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	331 (13.30%)	12,569 (34.24%)	-	-	12,900 (5.34%)
จอมพระ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	10,089 (100.00%)	52,811 (100.00%)	116,425 (100.00%)	26,065 (100.00%)	205,390 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,201 (41.64%)	47,999 (90.89%)	99,624 (85.57%)	-	151,824 (73.92%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,888 (58.36%)	4,812 (9.11%)	-	-	10,700 (5.21%)
ชุมพลบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	27,723 (100.00%)	266,432 (100.00%)	61,126 (100.00%)	52,531 (100.00%)	407,812 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	275 (0.99%)	263,918 (99.06%)	56,503 (92.44%)	2,314 (4.41%)	323,010 (79.21%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	27,448 (99.01%)	2,514 (0.94%)	-	-	29,962 (7.35%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
ท่าตูม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	21,665 (100.00%)	207,639 (100.00%)	110,504 (100.00%)	80,867 (100.00%)	420,675 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	5,169 (23.86%)	198,886 (95.78%)	88,053 (79.68%)	2,464 (3.05%)	294,572 (70.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	16,496 (76.14%)	8,753 (4.22%)	-	-	25,249 (6.00%)
บัวเชด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	9,116 (100.00%)	11,297 (100.00%)	46,838 (100.00%)	144,205 (100.00%)	211,456 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8,362 (91.73%)	7,186 (63.61%)	35,780 (76.39%)	14,930 (10.35%)	66,258 (31.33%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	754 (8.27%)	4,111 (36.39%)	-	-	4,865 (2.30%)
ปราสาท	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,655 (100.00%)	275,415 (100.00%)	164,123 (100.00%)	151,926 (100.00%)	595,119 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	824 (22.54%)	217,006 (78.79%)	129,033 (78.62%)	61,773 (40.66%)	408,636 (68.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,831 (77.46%)	58,409 (21.21%)	-	-	61,240 (10.29%)
พนมดงรัก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	994 (100.00%)	29,859 (100.00%)	8,588 (100.00%)	122,360 (100.00%)	161,801 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	20,828 (69.75%)	3,691 (42.98%)	26,753 (21.86%)	51,272 (31.69%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	994 (100.00%)	9,031 (30.25%)	-	-	10,025 (6.20%)
รัตนบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	36,081 (100.00%)	201,513 (100.00%)	32,896 (100.00%)	48,949 (100.00%)	319,439 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	33,712 (93.43%)	159,090 (78.95%)	26,231 (79.74%)	-	219,033 (68.57%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,369 (6.57%)	42,423 (21.05%)	-	-	44,792 (14.02%)
ลำตวน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	5,833 (100.00%)	32,424 (100.00%)	71,644 (100.00%)	22,520 (100.00%)	132,421 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,700 (80.58%)	30,005 (92.54%)	60,183 (84.00%)	14,099 (62.61%)	108,987 (82.30%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,133 (19.42%)	2,419 (7.46%)	-	-	3,552 (2.68%)
ศรีณรงค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	14,271 (100.00%)	55,532 (100.00%)	114,992 (100.00%)	7,480 (100.00%)	192,275 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,497 (45.53%)	42,198 (75.99%)	66,124 (57.50%)	1,984 (26.52%)	116,803 (60.75%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,774 (54.47%)	13,334 (24.01%)	-	-	21,108 (10.98%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
ศีขรภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	23,362 (100.00%)	279,161 (100.00%)	147,177 (100.00%)	3,484 (100.00%)	453,184 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8,474 (36.27%)	252,913 (90.60%)	112,503 (76.44%)	68 (1.95%)	373,958 (82.52%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	14,888 (63.73%)	26,248 (9.40%)	-	-	41,136 (9.08%)
สนม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,285 (100.00%)	30,657 (100.00%)	72,921 (100.00%)	23,906 (100.00%)	130,769 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	29,242 (95.38%)	71,617 (98.21%)	-	100,859 (77.13%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,285 (100.00%)	1,415 (4.62%)	-	-	4,700 (3.59%)
สังขะ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	29,019 (100.00%)	72,235 (100.00%)	238,157 (100.00%)	169,036 (100.00%)	508,447 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	22,638 (78.01%)	55,767 (77.20%)	174,859 (73.42%)	43,928 (25.99%)	297,192 (58.45%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,381 (21.99%)	16,468 (22.80%)	-	-	22,849 (4.49%)
สำโรงทาบ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	7,231 (100.00%)	132,665 (100.00%)	19,810 (100.00%)	13,676 (100.00%)	173,382 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,675 (23.16%)	113,777 (85.76%)	16,562 (83.60%)	45 (0.33%)	132,059 (76.17%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,556 (76.84%)	18,888 (14.24%)	-	-	24,444 (14.10%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	255,900 (100.00%)	2,203,098 (100.00%)	1,408,628 (100.00%)	1,182,071 (100.00%)	5,049,697 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	147,779 (57.75%)	1,895,235 (86.03%)	1,112,283 (78.96%)	255,878 (21.65%)	3,411,175 (67.55%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	108,121 (42.25%)	307,863 (13.97%)	-	-	415,984 (8.24%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 15,711 ไร่ และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (S3) 9,629 ไร่ (ตารางที่ 4) แต่เนื่องจากนโยบายของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าวต้องการรักษาคุณภาพผลผลิตข้าว ดังนั้น จึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	ยางพารา (ไร่)			มันสำปะหลัง (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองสุรินทร์	924	-	924	864	-	864
เขวาสินรินทร์	34	-	34	27	-	27
โนนนารายณ์	184	-	184	98	-	98
กาบเชิง	153	-	153	997	-	997
จอมพระ	186	-	186	181	-	181
ชุมพลบุรี	21	-	21	-	-	-
ท่าตูม	251	-	251	328	-	328
บัวเชด	2	-	2	336	-	336
ปราสาท	1,622	-	1,622	2,758	-	2,758
พนมดงรัก	1,833	-	1,833	408	-	408
รัตนบุรี	61	-	61	261	-	261
ลำดวน	21	-	21	29	-	29
ศรีณรงค์	6,162	-	6,162	349	-	349
ศีขรภูมิ	1,007	-	1,007	115	-	115
สนม	204	-	204	47	-	47
สังขะ	1,109	-	1,109	1,340	-	1,340
สำโรงทาบ	1,937	-	1,937	1,491	-	1,491
รวม	15,711	-	15,711	9,629	-	9,629

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอรัตนบุรี อำเภอสังขะ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอชุมพลบุรี อำเภอศีขรภูมิ เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 ยางพารา

ยางพาราพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสุรินทร์ในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 17,072 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.34 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 13,504 ไร่ อำเภอจอมพระ 1,970 ไร่ และอำเภอท่าตูม 584 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 2,432,167 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 48.14 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอสังขะ 403,646 ไร่ อำเภอปราสาท 281,203 ไร่ และอำเภอกาบเชิง 198,566 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 100,479 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.99 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอปราสาท 33,420 ไร่ อำเภอบัวเขต 29,440 ไร่ และอำเภอเมืองสุรินทร์ 19,692 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 2,502,599 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 252 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.48 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบในอำเภอเมืองสุรินทร์ 208 ไร่ และอำเภอจอมพระ 44 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 209,441 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.61 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอสังขะ 66,819 ไร่ อำเภอบัวเขต 35,040 ไร่ และพนมดงรัก 33,861 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 27,677 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.55 ของพื้นที่ ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอบัวเขต 11,406 ไร่ อำเภอศรีนคร 6,140 ไร่ และอำเภอพนมดงรัก 2,209 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกยางพารา พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกยางพาราและพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 2,239,546 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสังขะ 336,827 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอปราสาท 276,058 ไร่ อำเภอเมืองสุรินทร์ 194,372 ไร่ อำเภอท่าตูม 192,116 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 16,820 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 98.52 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 13,296 ไร่ อำเภอจอมพระ 1,926 ไร่ และอำเภอท่าตูม 584 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 2,222,726 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 91.39 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภออำเภอสังขะ 336,827 ไร่ อำเภอปราสาท 275,655 ไร่ และอำเภอท่าตูม 191,532 ไร่

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดสุรินทร์

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองสุรินทร์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	13,504 (100.00%)	185,307 (100.00%)	19,692 (100.00%)	451,402 (100.00%)	669,905 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	208 (1.54%)	4,231 (2.28%)	952 (4.83%)	-	5,391 (0.80%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	13,296 (98.46%)	181,076 (97.72%)	-	-	194,372 (29.01%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	34 (100.00%)	114,246 (100.00%)	114,280 (100.00%)
เขวาสินรินทร์	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	34 (100.00%)	-	34 (0.03%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	67,330 (100.00%)	183 (100.00%)	44,343 (100.00%)	111,856 (100.00%)
โนนนารายณ์	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	2,534 (3.76%)	183 (100.00%)	-	2,717 (2.43%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	64,796 (96.24%)	-	-	64,796 (57.93%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
กาบเชิง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	198,566 (100.00%)	2,821 (100.00%)	40,314 (100.00%)	241,701 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	13,063 (6.58%)	315 (11.17%)	-	13,378 (5.53%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	185,503 (93.42%)	-	-	185,503 (76.75%)
จอมพระ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,970 (100.00%)	140,719 (100.00%)	186 (100.00%)	62,591 (100.00%)	205,466 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	44 (2.23%)	2,844 (2.02%)	186 (100.00%)	-	3,074 (1.50%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,926 (97.77%)	137,875 (97.98%)	-	-	139,801 (68.04%)
ชุมพลบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	25 (100.00%)	94,098 (100.00%)	20 (100.00%)	314,466 (100.00%)	408,609 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	155 (0.16%)	20 (100.00%)	-	175 (0.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	25 (100.00%)	93,943 (99.84%)	-	-	93,968 (23.00%)
ท่าตูม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	584 (100.00%)	196,396 (100.00%)	250 (100.00%)	224,269 (100.00%)	421,499 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	4,864 (2.48%)	250 (100.00%)	-	5,114 (1.21%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	584 (100.00%)	191,532 (97.52%)	-	-	192,116 (45.58%)
บัวเชด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	160,959 (100.00%)	29,440 (100.00%)	21,083 (100.00%)	211,482 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	35,040 (21.77%)	11,406 (38.74%)	-	46,446 (21.96%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	125,919 (78.23%)	-	-	125,919 (59.54%)
ปราสาท	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	403 (100.00%)	281,203 (100.00%)	33,420 (100.00%)	280,231 (100.00%)	595,257 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	5,548 (1.97%)	1,651 (4.94%)	-	7,199 (1.21%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	403 (100.00%)	275,655 (98.03%)	-	-	276,058 (46.38%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
พนมดงรัก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	131,016 (100.00%)	2,322 (100.00%)	28,460 (100.00%)	161,798 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	33,861 (25.84%)	2,209 (95.13%)	-	36,070 (22.29%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	97,155 (74.16%)	-	-	97,155 (60.05%)
รัตนบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	531 (100.00%)	76,013 (100.00%)	62 (100.00%)	242,911 (100.00%)	319,517 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	4,803 (6.32%)	62 (100.00%)	-	4,865 (1.52%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	531 (100.00%)	71,210 (93.68%)	-	-	71,741 (22.45%)
ลำดวน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	94,163 (100.00%)	20 (100.00%)	38,237 (100.00%)	132,420 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	722 (0.77%)	20 (100.00%)	-	742 (0.56%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	93,441 (99.23%)	-	-	93,441 (70.56%)
ศรีณรงค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	122,643 (100.00%)	6,140 (100.00%)	63,499 (100.00%)	192,282 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	22,739 (18.54%)	6,140 (100.00%)	-	28,879 (15.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	99,904 (81.46%)	-	-	99,904 (51.96%)
ศีขรภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	150,662 (100.00%)	1,004 (100.00%)	301,893 (100.00%)	453,559 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	5,756 (3.82%)	1,004 (100.00%)	-	6,760 (1.49%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	144,906 (96.18%)	-	-	144,906 (31.95%)
สนม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	96,887 (100.00%)	204 (100.00%)	33,739 (100.00%)	130,830 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	5,040 (5.20%)	204 (100.00%)	-	5,244 (4.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	91,847 (94.80%)	-	-	91,847 (70.20%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
สังขะ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	403,646 (100.00%)	2,751 (100.00%)	102,078 (100.00%)	508,475 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	66,819 (16.55%)	1,111 (40.39%)	-	67,930 (13.36%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	336,827 (83.45%)	-	-	336,827 (66.24%)
ลำโรงทับ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	55 (100.00%)	32,559 (100.00%)	1,930 (100.00%)	138,837 (100.00%)	173,381 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,422 (4.37%)	1,930 (100.00%)	-	3,352 (1.93%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	55 (100.00%)	31,137 (95.63%)	-	-	31,192 (17.99%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	17,072 (100.00%)	2,432,167 (100.00%)	100,479 (100.00%)	2,502,599 (100.00%)	5,052,317 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	252 (1.48%)	209,441 (8.61%)	27,677 (27.55%)	-	237,370 (4.70%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	16,820 (98.52%)	2,222,726 (91.39%)	-	-	2,239,546 (44.33%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 1,299,406 ไร่ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (S3) 78,644 ไร่ และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3) 35,405 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา

อำเภอ	ข้าว (ไร่)			มันสำปะหลัง (ไร่)			อ้อยโรงงาน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองสุรินทร์	110,220	12,064	12,2284	-	-	-	-	-	-
เขวาสินรินทร์	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โนนนารายณ์	40,298	-	40,298	-	-	-	-	-	-
กาบเชิง	21,624	64,782	86,406	20,261	-	20,261	17,934	-	17,934
จอมพระ	99,982	-	99,982	-	-	-	-	-	-
ชุมพลบุรี	12,657	2,323	14,980	-	-	-	-	-	-
ท่าตูม	88,369	2,473	90,842	-	-	-	-	-	-
บัวเชด	35,911	14,506	50,417	19,602	-	19,602	5,346	-	5,346
ปราสาท	129,504	43,793	173,297	774	-	774	1,112	-	1,112
พนมดงรัก	3,705	26,851	30,556	3,221	-	3,221	7,012	-	7,012
รัตนบุรี	26,325	-	26,325	-	-	-	-	-	-
ลำดวน	60,403	14,150	74,553	895	-	895	8	-	8
ศรีณรงค์	66,365	1,991	68,356	1,875	-	1875	-	-	-
ศีขรภูมิ	112,912	68	112,980	-	-	-	-	-	-
สนม	71,875	-	71,875	-	-	-	-	-	-
สังขะ	175,499	44,089	219,588	32,015	-	32,015	3,913	-	3,913
สำโรงทาบ	16,621	46	16,667	1	-	1	80	-	80
รวม	1,072,270	227,136	1,299,406	78,644	-	78,644	35,405	-	35,405

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกยางพารา ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอสุรินทร์และอำเภอจอมพระ

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกยางพารา เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอสังขะ อำเภอบัวเชด อำเภอพนมดงรัก เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกยางพารา มีต้นทุนที่ต่ำและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.3 อ้อยโรงงาน

อ้อยโรงงานพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสุรินทร์ในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 17,095 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.34 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 13,504 ไร่ อำเภอจอมพระ 1,970 ไร่ และอำเภอท่าตูม 607 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 482,177 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.54 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอสังขะ 69,756 ไร่ อำเภอเมืองพนมดงรัก 64,872 ไร่ และอำเภอบัวเขต 51,966 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 126,199 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอกาบเชิง 28,120 ไร่ อำเภอสังขะ 26,147 ไร่ และอำเภอปราสาท 24,244 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 4,425,540 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 203 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.19 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบในอำเภอเมืองสุรินทร์ 123 ไร่ อำเภอจอมพระ 44 ไร่ อำเภอท่าตูม 25 ไร่ และอำเภอสำโรงทาบ 11 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 132,423 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.46 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอปราสาท 31,811 ไร่ อำเภอกาบเชิง 18,244 ไร่ และอำเภอบัวเขต 18,239 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 36,343 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.80 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอกาบเชิง 17,882 ไร่ อำเภอพนมดงรัก 6,988 ไร่ และอำเภอบัวเขต 5,715 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกอ้อยโรงงานแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกอ้อยโรงงานและพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 366,646 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองสังขะ 55,211 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอพนมดงรัก 52,457 ไร่ อำเภอรัตนบุรี 43,246 ไร่ อำเภอเมืองสุรินทร์ 36,338 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคองเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 16,892 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 98.81 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 13,381 ไร่ อำเภอจอมพระ 1,926 ไร่ และอำเภอท่าตูม 582 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคองเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 349,754 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.54 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอสังขะ 55,211 ไร่ อำเภอพนมดงรัก 52,457 ไร่ และ อำเภอรัตนบุรี 42,715 ไร่

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คองเหลือของอ้อยโรงงานรายอำเภอ จังหวัดสุรินทร์

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองสุรินทร์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	13,504 (100.00%)	26,146 (100.00%)	15,150 (100.00%)	615,094 (100.00%)	669,894 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	123 (0.91%)	3,189 (12.20 %)	251 (1.66 %)	-	3,563 (0.53 %)
	พื้นที่มีศักยภาพคองเหลือ	13,381 (99.09%)	22,957 (87.80%)	-	-	36,338 (5.42%)
เขวาสินรินทร์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	26 (100.00%)	-	114,254 (100.00%)	114,280 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	26 (100.00%)	-	-	26 (0.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคองเหลือ	-	-	-	-	-
โนนนารายณ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	13,230 (100.00%)	-	98,618 (100.00%)	111,848 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	2,852 (21.56%)	-	-	2,852 (2.55%)
	พื้นที่มีศักยภาพคองเหลือ	-	10,378 (78.44%)	-	-	10,378 (9.28%)
กาบเชิง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	48,685 (100.00%)	28,120 (100.00%)	164,508 (100.00%)	241,313 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	18,244 (37.47 %)	17,882 (63.59%)	-	36,126 (14.97%)
	พื้นที่มีศักยภาพคองเหลือ	-	30,441 (62.53%)	-	-	30,441 (12.61%)
จอมพระ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,970 (100.00%)	14,278 (100.00%)	-	189,216 (100.00%)	205,464 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	44 (2.23%)	3,193 (22.36 %)	-	-	3,237 (1.58 %)
	พื้นที่มีศักยภาพคองเหลือ	1,926 (97.77%)	11,085 (77.64%)	-	-	13,011 (6.33%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
ชุมพลบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	25 (100.00%)	6,192 (100.00%)	3,072 (100.00%)	399,320 (100.00%)	408,609 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	25 (100.00%)	6,192 (100.00%)	-	-	6,217 (1.52%)
ท่าตูม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	607 (100.00%)	31,888 (100.00%)	399 (100.00%)	388,605 (100.00%)	421,499 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	25 (4.12%)	2,288 (7.18%)	94 (23.56%)	-	2,407 (0.57%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	582 (95.88%)	29,600 (92.82%)	-	-	30,182 (7.16%)
บัวเชด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	51,966 (100.00%)	7,098 (100.00%)	152,251 (100.00%)	211,315 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	18,239 (35.10%)	5,715 (80.52%)	-	23,954 (11.34%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	33,727 (64.90%)	-	-	33,727 (15.96%)
ปราสาท	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	403 (100.00%)	48,484 (100.00%)	24,244 (100.00%)	521,788 (100.00%)	594,919 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	31,811 (65.61%)	1,344 (5.54%)	-	33,155 (5.57%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	403 (100.00%)	16,673 (34.39%)	-	-	17,076 (2.87%)
พนมดงรัก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	64,872 (100.00%)	17,953 (100.00%)	78,850 (100.00%)	161,675 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	12,415 (19.14%)	6,988 (38.92%)	-	19,403 (12.00%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	52,457 (80.86%)	-	-	52,457 (32.45%)
รัตนบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	531 (100.00%)	43,075 (100.00%)	32 (100.00%)	275,879 (100.00%)	319,517 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	360 (0.84%)	32 (100.00%)	-	392 (0.12%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	531 (100.00%)	42,715 (99.16%)	-	-	43,246 (13.53%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
ลำดวน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	18,875 (100.00%)	3,747 (100.00%)	109,798 (100.00%)	132,420 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	826 (4.38%)	8 (0.21%)	-	834 (0.63%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	18,049 (95.62%)	-	-	18,049 (13.63%)
ศรีณรงค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	22,081 (100.00%)	-	170,041 (100.00%)	192,122 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	13,458 (60.95%)	-	-	13,458 (7.00%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	8,623 (39.05%)	-	-	8,623 (4.49%)
ศีขรภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	6,182 (100.00%)	-	447,368 (100.00%)	453,550 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	5,807 (93.93%)	-	-	5,807 (1.28%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	375 (6.07%)	-	-	375 (0.08%)
สนม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	4,033 (100.00%)	-	126,795 (100.00%)	130,828 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,138 (28.22%)	-	-	1,138 (0.87%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	2,895 (71.78%)	-	-	2,895 (2.21%)
สังขะ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	69,756 (100.00%)	26,147 (100.00%)	412,479 (100.00%)	508,382 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	14,545 (20.85%)	3,899 (14.91%)	-	18,444 (3.63%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	55,211 (79.15%)	-	-	55,211 (10.86%)
สำโรงทาบ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	55 (100.00%)	12,408 (100.00%)	237 (100.00%)	160,676 (100.00%)	173,376 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	11 (20.00%)	4,032 (32.50%)	130 (54.85%)	-	4,173 (2.41%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	44 (80.00%)	8,376 (67.50%)	-	-	8,420 (4.86%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	17,095 (100.00%)	482,177 (100.00%)	126,199 (100.00%)	4,425,540 (100.00%)	5,051,011 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	203 (1.19%)	132,423 (27.46%)	36,343 (28.80%)	-	168,969 (3.35%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	16,892 (98.81%)	349,754 (72.54%)	-	-	366,646 (7.26%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 74,990 ไร่ และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (S3) 25,688 ไร่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน

อำเภอ	ข้าว (ไร่)			มันสำปะหลัง (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองสุรินทร์	6,464	180	6,644	-	-	-
เขวาสินรินทร์	-	-	-	-	-	-
โนนนารายณ์	1,581	-	1,581	-	-	-
กาบเชิง	1,894	5,104	6,998	9,373	-	9,373
จอมพระ	2,380	-	2,380	-	-	-
ชุมพลบุรี	2,926	-	2,926	-	-	-
ท่าตูม	2,748	-	2,748	-	-	-
บัวเชด	2,438	1,018	3,456	4,704	-	4,704
ปราสาท	3,952	2,328	6,280	102	-	102
พนมดงรัก	1,062	7,564	8,626	2,176	-	2,176
รัตนบุรี	1,850	-	1,850	-	-	-
ลำดวน	15	12,364	12,379	719	-	719
ศรีณรงค์	2,452	1,991	4,443	377	-	377
ศีขรภูมิ	407	68	475	-	-	-
สนม	809	-	809	-	-	-
สังขะ	8,586	4,187	12,773	8,236	-	8,236
สำโรงทาบ	622	-	622	1	-	1
รวม	40,186	34,804	74,990	25,688	-	25,688

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกอ้อยโรงงานต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกอ้อยโรงงาน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกอ้อยโรงงานที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอจอมพระ อำเภอท่าตูม อำเภอสำโรงทาบ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกอ้อยโรงงาน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอปราสาท อำเภอกาบเชิง อำเภอบัวเขต เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้า โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกอ้อยโรงงาน มีต้นทุนที่ต่ำและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.4 มั่นสำปะหลัง

มั่นสำปะหลังพืชเศรษฐกิจหลักของสุรินทร์ในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 - 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมั่นสำปะหลัง

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 56,504 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.12 ของพื้นที่ ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 22,161 ไร่ อำเภอท่าตูม 11,037 ไร่ และอำเภอรัตนบุรี 6,471 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 216,331 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.28 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอนวมดงรัก 60,038 ไร่ อำเภอรัตนบุรี 37,673 ไร่ และอำเภอท่าตูม 22,019 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 302,938 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.00 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอสังขะ 96,738 ไร่ อำเภอกาบเชิง 60,687 ไร่ และอำเภอบัวเขต 51,433 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 4,475,869 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมั่นสำปะหลังในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 2,305 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.08 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอสำโรงทาบ 1,035 ไร่ อำเภอเมืองสุรินทร์ 449 ไร่ และอำเภอท่าตูม 214 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 55,678 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.74 ของพื้นที่ ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอนวมดงรัก 13,153 ไร่ อำเภอรัตนบุรี 8,624 ไร่ และ อำเภอปราสาท 7,845 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 94,336 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.14 ของพื้นที่ ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสังขะ 33,233 ไร่ อำเภอบัวเขต 22,888 ไร่ และอำเภอกาบเชิง 21,624 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 2 ไร่ พบในอำเภอเมืองสุรินทร์

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมั่นสำปะหลังแต่ไม่ใช่พื้นที่ปลูก มั่นสำปะหลัง พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมั่นสำปะหลังและพื้นที่ปลูก มั่นสำปะหลังในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือ ในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 214,852 ไร่ กระจาย

อยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอพนมดงรัก 46,885 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมืองสุรินทร์ 36,051 ไร่ อำเภอรัตนบุรี 35,391 ไร่ อำเภอท่าตูม 28,574 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 54,199 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 95.92 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเมืองสุรินทร์ 21,712 ไร่ อำเภอท่าตูม 10,823 ไร่ และอำเภอรัตนบุรี 6,342 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 160,653 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 74.26 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอพนมดงรัก 46,885 ไร่ อำเภอรัตนบุรี 29,049 ไร่ และอำเภอท่าตูม 17,751 ไร่

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของманสำปะหลังรายอำเภอ จังหวัดสุรินทร์

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองสุรินทร์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	22,161 (100.00%)	16,415 (100.00%)	16,290 (100.00%)	615,024 (100.00%)	669,890 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	449 (2.03%)	2,076 (12.65%)	1,452 (8.91%)	2 n.s.	3,979 (0.59%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	21,712 (97.97%)	14,339 (87.35%)	-	-	36,051 (5.38%)
เขวาสินรินทร์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	27 (100.00%)	114,252 (100.00%)	114,279 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	27 (100.00%)	-	27 (0.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
โนนนารายณ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,471 (100.00%)	12,540 (100.00%)	97 (100.00%)	97,739 (100.00%)	111,847 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	200 (13.60%)	6,009 (47.92%)	97 (100.00%)	-	6,306 (5.64%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,271 (86.40%)	6,531 (52.08%)	-	-	7,802 (6.98%)
กาบเชิง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	1,349 (100.00%)	60,687 (100.00%)	179,612 (100.00%)	241,648 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,028 (76.20%)	21,624 (35.63%)	-	22,652 (9.37%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	321 (23.80%)	-	-	321 (0.13%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
จอมพระ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,577 (100.00%)	11,598 (100.00%)	181 (100.00%)	190,111 (100.00%)	205,467 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	171 (4.78%)	2,240 (19.31%)	181 (100.00%)	-	2,592 (1.26%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,406 (95.22%)	9,358 (80.69%)	-	-	12,764 (6.21%)
ชุมพลบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	955 (100.00%)	8,334 (100.00%)	-	399,320 (100.00%)	408,609 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	955 (100.00%)	8,334 (100.00%)	-	-	9,289 (2.27%)
ท่าตูม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	11,037 (100.00%)	22,019 (100.00%)	371 (100.00%)	388,072 (100.00%)	421,499 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	214 (1.94%)	4,268 (19.38%)	371 (100.00%)	-	4,853 (1.15%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	10,823 (98.06%)	17,751 (80.62%)	-	-	28,574 (6.78%)
บัวเชด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	5,959 (100.00%)	51,433 (100.00%)	153,841 (100.00%)	211,233 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,529 (25.66%)	22,888 (44.50%)	-	24,417 (11.56%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	4,430 (74.34%)	-	-	4,430 (2.10%)
ปราสาท	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	4,578 (100.00%)	19,229 (100.00%)	27,769 (100.00%)	543,632 (100.00%)	595,208 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	107 (2.34%)	7,845 (40.80%)	5,722 (20.61%)	-	13,674 (2.30%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	4,471 (97.66%)	11,384 (59.20%)	-	-	15,855 (2.66%)
พนมดงรัก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	60,038 (100.00%)	16,858 (100.00%)	84,871 (100.00%)	161,767 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	13,153 (21.91%)	3,694 (21.91%)	-	16,847 (10.41%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	46,885 (78.09%)	-	-	46,885 (28.98%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
รัตนบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	6,471 (100.00%)	37,673 (100.00%)	262 (100.00%)	275,109 (100.00%)	319,515 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	129 (1.99%)	8,624 (22.89%)	262 (100.00%)	-	9,015 (2.82%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,342 (98.01%)	29,049 (77.11%)	-	-	35,391 (11.08%)
ลำดวน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	699 (100.00%)	22,222 (100.00%)	109,500 (100.00%)	132,421 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	220 (31.47%)	921 (4.14%)	-	1,141 (0.86%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	479 (68.53%)	-	-	479 (0.36%)
ศรีณรงค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	4,621 (100.00%)	8,354 (100.00%)	179,298 (100.00%)	192,273 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	2,357 (51.01%)	2,215 (26.51%)	-	4,572 (2.38%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	2,264 (48.99%)	-	-	2,264 (1.18%)
ศีขรภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	2,336 (100.00%)	115 (100.00%)	451,087 (100.00%)	453,538 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,983 (84.89%)	115 (100.00%)	-	2,098 (0.46%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	353 (15.11%)	-	-	353 (0.08%)
สนม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	4,528 (100.00%)	47 (100.00%)	126,255 (100.00%)	130,830 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,591 (35.14%)	47 (100.00%)	-	1,638 (1.25%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	2,937 (64.86%)	-	-	2,937 (2.24%)
สังขะ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	6,016 (100.00%)	96,738 (100.00%)	405,499 (100.00%)	508,253 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,710 (28.42%)	33,233 (34.35%)	-	34,943 (6.88%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	4,306 (71.58%)	-	-	4,306 (0.85%)
สำโรงทาบ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	6,254 (100.00%)	2,977 (100.00%)	1,487 (100.00%)	162,647 (100.00%)	173,365 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,035 (16.55%)	1,045 (35.10%)	1,487 (100.00%)	-	3,567 (2.06%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,219 (83.45%)	1,932 (64.90%)	-	-	7,151 (4.12%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	56,504 (100.00%)	216,331 (100.00%)	302,938 (100.00%)	4,475,869 (100.00%)	5,051,642 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,305 (4.08%)	55,678 (25.74%)	94,336 (31.14%)	2 n.s.	152,321 (3.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	54,199 (95.92%)	160,653 (74.26%)	-	-	214,852 (4.25%)

หมายเหตุ: n.s. = มีจำนวนน้อยมากไม่มีความสำคัญทางสถิติ

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมันสำปะหลัง คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 39,458 ไร่ และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3) 2,715 ไร่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันสำปะหลัง

อำเภอ	ข้าว (ไร่)			อ้อยโรงงาน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองสุรินทร์	6,337	55	6,392	-	-	-
เขวาสินรินทร์	-	-	-	-	-	-
โนนนารายณ์	1,545	-	1,545	-	-	-
กาบเชิง	3	54	57	99	-	99
จอมพระ	2,143	-	2,143	-	-	-
ชุมพลบุรี	2,926	1,995	4,921	-	-	-
ท่าตูม	2,744	60	2,804	-	-	-
บัวเชด	840	460	1,300	-	-	-
ปราสาท	2,223	3,041	5,264	429	-	429
พนมดงรัก	730	8,288	9,018	2,077	-	2,077
รัตนบุรี	1,870	-	1,870	-	-	-
ลำดวน	-	358	358	-	-	-
ศรีณรงค์	81	1,311	1,392	-	-	-
ศีขรภูมิ	223	68	291	-	-	-
สนม	770	-	770	-	-	-
สังขะ	861	55	916	30	-	30
สำโรงทาบ	371	46	417	80	-	80
รวม	23,667	15,791	39,458	2,715	-	2,715

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมันสำปะหลังที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอสำโรงทาบ อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอท่าตูม เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมันสำปะหลัง เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอพนมดงรัก อำเภอรัตนบุรี อำเภอปราสาท เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมันสำปะหลัง มีต้นทุนที่ต่ำและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 **ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้** ทุ่งกุลาร้องไห้เป็นทุ่งใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่อยู่ในเขต 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดยโสธร โดยจังหวัดสุรินทร์มีเขตพื้นที่ของทุ่งกุลาร้องไห้อยู่ในอำเภอท่าตูมและอำเภอชุมพลบุรี (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2550)

3.2 **ปอแก้ว** เป็นพืชทนต่อความแห้งแล้งได้ดีและเจริญเติบโตได้ดีในสภาพดินไร้ดินเกือบทุกประเภท โดยเฉพาะดินร่วนปนทรายมีการระบายน้ำดี ดินมีความชุ่มชื้นเล็กน้อย ปอแก้วเป็นพืชเส้นใยชนิดหนึ่งที่ได้เส้นใยจากส่วนเปลือกของลำต้นโดยการแช่พอก เส้นใยมีลักษณะอ่อนนุ่มซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ส่วนใหญ่ใช้การผลิตกระสอบบรรจุพืช เช่น ข้าว ข้าวโพด เป็นต้น หรือผลผลิตทางการเกษตร เช่น น้ำตาล นอกจากนี้ยังใช้ในการทำพรมปูพื้น ฉนวนไฟฟ้า ส่วนประกอบเคมีภัณฑ์วัสดุทางการแพทย์ เป็นต้น ปอแก้วถือได้ว่าเป็นพืชอีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมต่างๆ เป็นพืชที่น่าสนใจในการส่งเสริมให้ปลูก โดยในจังหวัดสุรินทร์มีการปลูกปอแก้วในอำเภอบัวเขต อำเภอพนมดงรัก อำเภอกาบเชิง และอำเภอศรีณรงค์ เป็นต้น

3.3 **โกโก้** เป็นพืชเขตร้อน จัดเป็นไม้ยืนต้นทรงพุ่มขนาดเล็ก อายุยืนเป็นร้อยปี เจริญเติบโตได้ดีตั้งแต่ระดับความสูง 30 - 300 เมตร อุณหภูมิที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตเฉลี่ยประมาณ 25-28 องศาเซลเซียส ความสูงของต้นประมาณ 3 - 8 เมตร พื้นที่ที่เหมาะสมควรมีฝนตกสม่ำเสมอตลอดทั้งปี หรือมีแหล่งน้ำเพียงพอ โกโก้ชอบดินระบายน้ำดี โรคแมลงและศัตรูของโกโก้มีน้อยมาก อาจเป็นว่าลักษณะของใบค่อนข้างใหญ่และแข็ง ผลผลิตสามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ หลากหลายประเภท ได้แก่ เมล็ดโกโก้อบแห้ง โกโก้กะทาะเปลือก (cocoa nibs) เนื้อโกโก้ ช็อกโกแลตโฮมเมด โกโก้ผง ช็อกโกแลตเจ (vaggiachoco) และเนยโกโก้

3.4 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือเศรษฐกิจชีวภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพจากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดสุรินทร์ มีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น ขมิ้นชันและบัวบก เป็นต้น

ขมิ้นชันเป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัดและความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์และมีรายได้ระหว่างรอการเติบโตของพืชหลักหรือปลูกเป็นแปลงเดี่ยวเพื่อการค้าก็ได้ โดยจังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) 56,464 ไร่

บัวบก ขยายพันธุ์ได้โดยใช้เมล็ดและใช้ลำต้นหรือที่เรียกว่าไหล สามารถปลูกได้ทั้งในที่ร่มและที่โล่งแจ้ง เจริญเติบโตได้ดีในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ดินมีความชุ่มชื้นมากพอ สภาพพื้นที่ปลูกต้องสามารถควบคุมน้ำได้ดีหรือไม่มีน้ำขัง มีการระบายน้ำดี สามารถปลูกแซมระหว่างแปลงพืชหลักได้ โดยจังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกบัวบกที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) 17,071 ไร่

4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ข้าว

1) พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 147,779 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอรัตนบุรี และอำเภอสังขะ ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด ควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดินและปุ๋ย พันธุ์ข้าว โดยรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อทำระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศ การแปรรูปแหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ควรส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) และการปลูกพืชหลังนาจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

2) พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 1,895,235 ไร่ พบทั่วไปทุกอำเภอแต่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอชุมพลบุรี อำเภอศีขรภูมิ อำเภอปราสาท และอำเภอท่าตูม ซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ปลูกข้าวที่มีข้อจำกัดไม่มากนัก เกษตรกรยังคงปลูกข้าวได้ผลดี หลายพื้นที่ประสบปัญหาขาดน้ำในช่วงของการเพาะปลูก การสนับสนุนด้านการชลประทานจะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการละทิ้งถิ่นฐานจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสูงสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน หรือเกษตรทฤษฎีใหม่

3) พื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่ มีประมาณ 1.3 ล้านไร่ ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกร

ที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกร เลือกลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภค ในครัวเรือน หรือเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) รวมถึงการสนับสนุน ข้อมูลด้านการตลาดของพืชชนิดใหม่ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจสำหรับการปรับเปลี่ยน มาปลูกพืชชนิดใหม่

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ ใช้พื้นที่ปลูกข้าว โดยเกษตรกรใช้พื้นที่ดังกล่าวในการปลูกอ้อยโรงงาน เนื่องจากเกษตรกรเป็นสมาชิก ชาวไร่อ้อยของโรงงานน้ำตาลและได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิต เกษตรกรจึงมีความมั่นใจมากกว่า การปลูกข้าว แต่ในอนาคตเกษตรกรสามารถกลับมาปลูกข้าวหรือทำการเกษตรแบบผสมผสานได้

4.2 ยางพารา

1) พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 252 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์และอำเภोजอมพระ ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน จังหวัด ควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตยางพาราคุณภาพดีที่สำคัญของ จังหวัด และบริหารจัดการพื้นที่เพื่อลดต้นทุนการผลิต พัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศ การแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าและการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เพื่อให้สอดคล้องกับตามมาตรการของยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (ปี 2560 - 2579) เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตยางพาราต่อไร่ต่อปี จากปกติเฉลี่ย 224 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 360 กิโลกรัมต่อไร่ ภายในปี 2579 นั้น ควรมีการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และต้านทานโรค
- การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- การปลูกพืชแซมและพืชคลุมดินให้เหมาะสม เพราะมีผลต่อการเจริญเติบโตของยางพารา
- การบำรุงรักษา การใส่ปุ๋ยการตัดแต่งกิ่ง และเทคนิคการกรีดยางให้มีปริมาณน้ำยางสูง มีคุณภาพและตรงตามมาตรฐาน
- เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง
- ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง มีการบริหารงานแบบมืออาชีพ และสามารถถ่ายทอดกิจการให้กับคนรุ่นใหม่

2) พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 209,441 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอสังขะ อำเภอบัวเขต และอำเภอยางชุมน้อย เกษตรกรยังคง ปลูกยางพาราได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาโครงสร้างของดิน ควรสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรม การจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตรวมถึงด้านการตลาดด้วย ได้แก่

- ควรสนับสนุนให้มีเพิ่มผลผลิตยางพารา เน้นการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะ การปรับปรุงบำรุงดิน

- เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางให้มากขึ้น
- ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และปลูกยางพาราทดแทนในพื้นที่เดิม
- พัฒนาตลาดและช่องทางจัดจำหน่ายให้มากขึ้น โดยเน้นการแปรรูปยางหรือไม้ยางพาราเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจเน้นจากชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นที่ต้นแบบ

3) พื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกยางพาราอยู่ มีประมาณ 3 หมื่นไร่ ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ ควรใช้มาตรการการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกพืชที่เหมาะสมกว่าหรือพืชทางเลือก และการทำเกษตรแบบผสมผสาน โดยภาครัฐต้องให้การสนับสนุน เช่น

- ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และหาพืชอื่นทดแทน เช่น ส่งเสริมให้ปลูกไม้ผล มะพร้าว ไม้หวาน มันสำปะหลัง ยาสูบ แตงโม พืชไร่ พืชผักต่างๆ ทดแทน เป็นต้น
- ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผัก บริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น
- จัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกยางพารา พบว่า เกษตรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง เป็นต้น ในส่วนนี้ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงสถานการณ์ด้านการเกษตรในปัจจุบัน โดยเฉพาะยางพาราที่มีราคาต่ำ และปัจจุบันตามมาตรการยุทธศาสตร์ยางพารา เน้นการลดพื้นที่การปลูกยางพาราอยู่แล้ว ฉะนั้นควรสร้างความตระหนักให้เกษตรกร เน้นการทำเกษตรแบบผสมผสาน หรือการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือวนเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่ามากที่สุด

4.3 อ้อยโรงงาน

1) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 203 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอจอมพระ อำเภอท่าตูม และอำเภอสำโรงทาบ ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด ควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตอ้อยโรงงานคุณภาพดีที่สำคัญของจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ปี 2560 - 2564 ที่ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย การบริหารจัดการ และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอุตสาหกรรมอ้อยน้ำตาลทราย เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์แบบคุณภาพสูง
- รณรงค์ลดการเผาตอซังก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดปัญหาภาวะโลกร้อน
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดค้นเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องจักร เพื่อลดปัญหาแรงงาน
- ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
- จัดหาปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร และอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการปรับปรุงบำรุงดิน

- ส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยโรงงานที่มีสายพันธุ์ต้านทานโรค

2) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 132,423 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอปราสาท อำเภอกาบเชิง และอำเภอบัวเขต เกษตรกรยังคงปลูกอ้อยโรงงานได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาขาดน้ำในบางช่วงของการเพาะปลูก ควรสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ได้แก่

- พัฒนาศักยภาพของพื้นที่ให้มากขึ้น ในเรื่องของคุณภาพดินและการบริหารจัดการน้ำ ให้มีเพียงพอและเหมาะสมต่อการเพาะปลูก

- สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว

- ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าของเสี้ยจากโรงงานน้ำตาล และการนำของเสี้ยจากโรงงานน้ำตาลไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินในไร้อ้อย เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนให้แก่เกษตรกรชาวไร้อ้อย โดยไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และชุมชนชาวไร้อ้อย

3) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีประมาณ 4 หมื่นไร่ ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) รวมถึงการสนับสนุนข้อมูลด้านการตลาดของพืชชนิดใหม่ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจสำหรับการปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชชนิดใหม่

(4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ข้าว มันสำปะหลัง เป็นต้น ทั้งนี้ภาครัฐควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในการปรับปรุงบำรุงดินไม่ให้เสื่อมโทรม และสร้างแรงจูงใจให้กลับมาปลูกอ้อยโรงงาน เนื่องจากพื้นที่มีความเหมาะสม ทำให้ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำและผลผลิตมีคุณภาพดี ทั้งนี้เกษตรกรต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

4.4 มันสำปะหลัง

1) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีเนื้อที่ 2,305 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอสำโรงทาบ อำเภอเมืองสุรินทร์ และอำเภอท่าตูม ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด ควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตมันสำปะหลังคุณภาพดีที่สำคัญของจังหวัดให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์มันสำปะหลัง ปี 2564 - 2567 เน้นให้เกษตรกรเข้าถึงพันธุ์มันสำปะหลังที่ต้านทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง (Cassava mosaic disease: CMD) ให้เชื้อแป้งสูง และมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 5 ตัน ภายในปี 2567 เน้นการเพิ่มผลผลิตและการลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง

- ควรมีการจัดการดินและปุ๋ย ท่อนพันธุ์คุณภาพดี ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อเน้นการลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศ ส่งเสริมการแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่า แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP)

- ส่งเสริมการทำระบบน้ำหยดในพื้นที่ที่มีศักยภาพ
- การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- ทำการวิเคราะห์คุณภาพดินอยู่เสมอ
- ส่งเสริมเกษตรกรแปรรูปมันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูปมันเส้นสะอาด
- สร้างความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและโรงงาน เพื่อวางแผนการชุดของเกษตรกร (ขายและชุด)

- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวในช่วงอายุและระยะเวลาที่เหมาะสม

2) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีเนื้อที่ 55,678 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอพนมดงรัก อำเภอรัตนบุรี และอำเภอปราสาท เกษตรกรยังคงปลูกมันสำปะหลังได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาขาดน้ำในช่วงของการเพาะปลูก ควรสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ได้แก่

- ส่งเสริมให้มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งอาจต้องใช้ปุ๋ยสังเคราะห์
- สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา การป้องกันโรคแมลงศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยว
- ส่งเสริมการใช้ท่อนพันธุ์ที่ต้านทานโรคและให้ผลผลิตสูง
- พัฒนาระบบน้ำหยดและการใช้น้ำจากแหล่งน้ำในพื้นที่ ให้มีการใช้ประโยชน์กับมันสำปะหลังให้มากที่สุด

3) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีประมาณ 1 แสนไร่ ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) รวมถึงการสนับสนุนข้อมูลด้านการตลาดของพืชชนิดใหม่ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจสำหรับการปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชชนิดใหม่

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พบว่า เกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ข้าว อ้อยโรงงาน เป็นต้น ภาครัฐควรให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการปรับปรุงบำรุงดินไม่ให้เสื่อมโทรม และสร้างแรงจูงใจให้กลับมาปลูกมันสำปะหลัง เนื่องจากพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ทำให้ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำและผลผลิตมีคุณภาพดี ทั้งนี้เกษตรกรต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2563. ข้อมูลสถิติประชากร. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมการปกครอง. 2564. แนวเขตการปกครองจังหวัด อำเภอบ้านลาด. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมชลประทาน. 2564. พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมทรัพยากรทางน้ำ. 2550. ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์. แหล่งที่มา: <https://www.ipthailand.go.th/th/gi-011/item/22-สช-50100022-ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้-2.htm>, 10 พฤศจิกายน 2564.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. การใช้ที่ดินจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2562. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563. (ไฟล์ข้อมูล).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดสุรินทร์

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	เมืองสุรินทร์	กาเกาะ
2		แกไใหญ่
3		คอโค
4		เจนีง
5		ตระแสง
6		ตั้งใจ
7		ตาอ็อง
8		ท่าสว่าง
9		เทนมีย์
10		นอกเมือง
11	เขวาสินรินทร์	นาดี
12		นาบัว
13		ในเมือง
14		บุฤาษี
15		เพ็ชราม
16		เมืองที่
17		ราม
18		สลักไต่
19		สวาย
20		สำโรง
21	แสลงพันซ์	
22	เขวาสินรินทร์	เขวาสินรินทร์
23		ตากูก
24		บ้านแร่
25		บึง
26		ปราสาททอง
27	โนนนารายณ์	คำผง
28		โนน
29		ระเวียง
30		หนองเทพ
31		หนองหลวง

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
32	กาบเชิง	กาบเชิง
33		คูตัน
34		โคกตะเคียน
35		ดำน
36		ตะเคียน
37		นางมุด
38	จอมพระ	กระหาด
39		จอมพระ
40		ชุมแสง
41		บ้านฝื่อ
42		บุแกรง
43		เป็นสุข
44		เมืองสิง
45		ลุ่มระวี
46		หนองสนิท
47	ชุมพลบุรี	กระเบื้อง
48		ชุมพลบุรี
49		นาหนองไผ่
50		ไพรขลา
51		เมืองบัว
52		ยะวิ๊ก
53		ศรีณรงค์
54		สระขุด
55		หนองเรือ
56	ท่าตูม	กระโพ
57		ท่าตูม
58		ทุ่งกุลา
59		บะ
60		บัวโคก
61		พรมเทพ
62		โพนครก
63		เมืองแก

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
	ท่าตูม	
64	(ต่อ)	หนองบัว
65		หนองเมธี
66	บัวเชด	จรัส
67		ตาวิ้ง
68		บัวเชด
69		สะเดา
70		สำเภาลูน
71		อาโพน
72	ปราสาท	ก้งแอน
73		กันตวจระมวล
74		โคกยาง
75		โคกสะอาด
76		เชื้อเพลิง
77		โชคนาสาม
78		ตานี
79		ตาเบา
80		ทมอ
81		ทุ่งมน
82		บ้านไทร
83		บ้านพลวง
84		ประทีป
85		ปราสาททอง
86		ปรีอ
87		ไพล
88		สมุด
89		หนองใหญ่
90	พนมดงรัก	โคกกลาง
91		จีกแตก
92		ตาเมียง
93		บั๊กไค

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
94	รัตนบุรี	กุดขาคิม
95		แก
96		ดอนแรด
97		ทับใหญ่
98		ธาตุ
99		น้ำเขียว
100		เปิด
101		ไผ่
102		ยางสว่าง
103		รัตนบุรี
104		หนองบัวทอง
105		หนองบัวบาน
106	ลำดวน	โชคเหนือ
107		ตระเปียงเตี้ย
108		ตรำดม
109		ลำดวน
110		อุโลก
111	ศรีณรงค์	แจนแวน
112		ณรงค์
113		ตรวจ
114		ศรีสุข
115		หนองแวง
116	ศีขรภูมิ	กุดหวาย
117		ขวาวใหญ่
118		คาละแมะ
119		จารพัต
120		ช่างปี
121		ตรมไพร
122		ตรึม
123		แตล
124		นารุ่ง
125		ผักไหม

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
126	ศีขรภูมิ	ยาง
127	(ต่อ)	ระแงง
128		หนองขาว
129		หนองบัว
130		หนองเหล็ก
131	สนม	แคน
132		นานวน
133		โพนโก
134		สนม
135		หนองระฆัง
136		หนองอียอ
137		หัวงัว
138	สังขะ	กระเทียม
139		ขอนแก่น
140		ดม
141		ตากง
142		ตาตุม
143		ทับทัน
144		เทพรักษา
145		บ้านจารย์
146		บ้านขบ
147		พระแก้ว
148		สะกาด
149		สังขะ
150	สำโรงทาบ	กระอ่อม
151		เกาะแก้ว
152		ประดู่
153		ศรีสุข
154		สะโน
155		สำโรงทาบ
156		เสมิง
157		หนองไผ่ล้อม
158		หนองฮะ
159		หมื่นศรี

ชุดดิน	ชุมพลบุรี	Series	Chp	กลุ่มชุดดินที่ 38
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1 - 5 %			
ภูมิสัณฐาน	สันดินริมน้ำของที่ราบน้ำท่วมถึง			
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา			
การระบายน้ำ	ดีปานกลางถึงดี			
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน		ปานกลาง
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนถึงทรายปนดินร่วน แล้วแต่ตะกอนที่น้ำพามาทับถมในแต่ละปี โดยแต่ละชั้นเนื้อดินและสีจะแตกต่างกันเห็นได้ชัดเจน เป็นสีน้ำตาล น้ำตาลเข้มหรือน้ำตาลซีด จะพบจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 5.0 - 5.5) ในดินบน และเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0 - 6.5) ในดินล่าง			
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ อาจจะได้รับคามเสียหายจากน้ำท่วม ในฤดูน้ำหลาก			
ข้อเสนอแนะ	โดยทั่วไป ไปเหมาะสมในการปลูกพืชผักสวนครัวในช่วงฤดูแล้ง เพราะใกล้แหล่งน้ำ ในช่วงฤดูฝนอาจมีความเสียหายจากน้ำท่วมได้			

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่ เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียมที่ เป็นประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินชุมพลบุรี

ชุดดิน	ละหานทราย	Series Lah	กลุ่มชุดดินที่ 22hi
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 2 %		
ภูมิสัณฐาน	ส่วนต่ำของพื้นที่เกือบราบหรือที่เกือบราบ (Peneplain)		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนของหินตะกอนเนื้อหยาบที่ถูกชะมาทับถม		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินสีส้มมาก ดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทรายหรือทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลเทาปนน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายและอาจพบดินร่วนเหนียวปนทรายในตอนล่างลึกๆ สีเทา เทาปนชมพูจนถึงขาว จะพบจุดประสีแดงปนเหลือง น้ำตาลปนเหลือง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5 - 5.5) ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดน้ำในช่วงฤดูเพาะปลูก		
ข้อเสนอแนะ	ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินและสมบัติทางกายภาพของดิน โดยการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด หากใช้ทำนา ควรจัดหาแหล่งน้ำในพื้นที่ โดยการขุดสระเพื่อกักเก็บน้ำ หากใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ต้องทำทางระบายน้ำออกจากพื้นที่		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
							

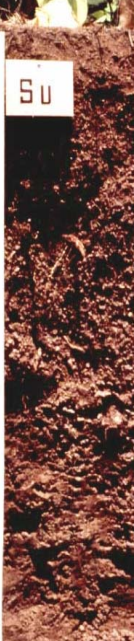
ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินละหานทราย

ชุดดิน	ศรีชรภูมิ	Series Sik	กลุ่มชุดดินที่ 15
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 1 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเร็ว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมาก ดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแข็งหรือดินร่วนเหนียวสีน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาล มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทรายแข็ง หรือดินเหนียวปนทรายแข็ง สีเทาอ่อน น้ำตาลปนเทาจางหรือเทา มีจุดประสีต่างๆ และพบศิลาแลงอ่อน (Plinthite) ปริมาณ 5 - 50 % โดยปริมาตร ภายในความลึก 150 เซนติเมตร อาจพบก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ในดินบน และเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0 - 7.0) ในดินล่าง		
ข้อจำกัด	เนื้อดินค่อนข้างแน่นทึบ ข้าวไม่แตกกอ		
ข้อเสนอแนะ	ปรับปรุงดินเพื่อเพิ่มแร่ธาตุที่เป็นประโยชน์แก่พืช เพิ่มสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้นโดยการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยพืชสด		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
							

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินศรีชรภูมิ

ชุดดิน	สุรินทร์	Series Su	กลุ่มชุดดินที่ 47
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2 - 12 %		
ภูมิสัณฐาน	ลานตะพัก เชิงเขา เนินเขา หรือบริเวณพื้นที่เหลือค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การผุพังสลายตัวอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไมไกลนักของหินภูเขาไฟ พวกหินบะซอลต์		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดินปานกลางถึงเร็ว	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินต้นถึงชั้นกรวดลูกรัง ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวปนกรวด สีน้ำตาลเข้มหรือแดงเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนกรวดหรือดินเหนียวปนกรวด สีน้ำตาลปนแดงเข้มหรือแดงเข้มและพบชั้นหินผุของวัตถุต้นกำเนิดดินช่วง 50 - 100 เซนติเมตร ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0 - 7.0) ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	เป็นดินต้น มีก้อนกรวดลูกรังมาก ทำให้ขัดขวางการเจริญเติบโตของพืชเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ		
ข้อเสนอแนะ	กรณีที่ใช้ปลูกพืชไร่ ควรเลือกพืชที่มีรากสั้น เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเขียว และอื่นๆ ส่วนกรณีที่ใช้ปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ควรขุดหลุมปลูก 75x75x75 เซนติเมตร หรือใหญ่กว่า แล้วนำหน้าดินหรือดินจากที่อื่นผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ใส่ลงในหลุมปลูก ให้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตและปรับปรุงสภาพทางกายภาพของดิน ตลอดจนจัดหาแหล่งน้ำให้พอเพียง		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	สูง	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
	25-50	สูง	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสุรินทร์

ชุดดิน	ท่าตูม	Series Tt	กลุ่มชุดดินที่ 7
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 2 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเร็วถึงเร็ว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า		
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียว สีเทาปนชมพูหรือเทา มีจุดประสีแดงแดงปนเหลือง หรือน้ำตาลตลอดชั้นดิน และมีศิลาแลงอ่อน (Plinthite) ปริมาณ 5 - 50 % โดยปริมาตร พบชั้นดินที่มีเนื้อดินเป็นทรายหรือดินร่วนปนทราย ระหว่างความลึก 100 - 150 ซม. ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.0 - 6.0) ในดินบน และเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.5 - 6.0) ในดินล่าง		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ อาจเกิดการขาดแคลนน้ำในฤดูทำนาได้		
ข้อเสนอแนะ	ควรใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดินและทำให้สมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้น ควรจัดหาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรได้อย่างเพียงพอ		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าตูม

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดสุรินทร์จำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
เมืองสุรินทร์	71,233	กาเกาะ	4,013
		แกใหญ่	4,484
		คอโค	11,891
		เฉนียง	2,550
		ตระแสง	2,887
		ท่าสว่าง	26,836
		เพนมีย์	2,938
		นอกเมือง	6,140
		นาดี	1,430
		ในเมือง	760
		เพ็ชราม	5,661
		สวาย	1,643
กาบเชิง	12,054	กาบเชิง	1,903
		ด่าน	3,965
		ตะเคียน	6,186
จอมพระ	7,534	บ้านฝื่อ	1,630
		บุแกรง	903
		เมืองสิง	5,001
ชุมพลบุรี	315	ชุมพลบุรี	315
ท่าตูม	9,045	ท่าตูม	486
		บะ	8,559
บัวเชด	21,334	จรัส	10,718
		บัวเชด	1,243
		อาโพน	9,373
		ก้งแอน	1,022
ปราสาท	2,052	เชื้อเพลิง	5
		ตาเบา	294
		ทุ่งมน	706
		ไพล	25

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
รัตนบุรี	8,470	ดอนแรด	4,645
		น้ำเขียว	108
		ไผ่	1,621
		รัตนบุรี	2,096
ศีขรภูมิ	8,868	กุดหวาย	4,475
		ยาง	4,393
สังขะ	9,835	ตาตุ่ม	7,499
		เทพรักษา	2,336
สำโรงทาบ	3,816	เกาะแก้ว	3,816
รวม	154,556		154,556

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดสุรินทร์

หน่วย: ล้าน ลบ.ม.

ลำดับ	อ่างเก็บน้ำ	ประเภทอ่าง	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำ ต่ำสุด	ระดับน้ำ เก็บกัก
1	อ่างเก็บน้ำอำปิว	กลาง	เมืองสุรินทร์	เทนมีย์	0.06	8.6
2	อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง	กลาง	เมืองสุรินทร์	นอกเมือง	0.5	15
3	อ่างเก็บน้ำห้วยตาเกาวัล	กลาง	กาบเชิง	กาบเชิง	10.44	4.92
4	อ่างเก็บน้ำห้วยด่าน	กลาง	กาบเชิง	ด่าน	0.65	14.58
5	อ่างเก็บน้ำห้วยระหาร	กลาง	จอมพระ	บุแกรง	1.14	9.4
6	อ่างเก็บน้ำบ้านจรัส	กลาง	บัวเชด	จรัส	0.02	1.57
7	อ่างเก็บน้ำบ้านทำนบ	กลาง	บัวเชด	จรัส	0.4	3.4
8	อ่างเก็บน้ำสุวรรณภา	กลาง	ปราสาท	ก้งแอน	0.05	6
9	อ่างเก็บน้ำห้วยแก้ว	กลาง	รัตนบุรี	รัตนบุรี	0.4	12
10	อ่างเก็บน้ำลำพอก	กลาง	ศีขรภูมิ	ยาง	0.44	8
11	อ่างเก็บน้ำห้วยเชิง	กลาง	สังขะ	ตาตุ่ม	0.65	15.5
12	อ่างเก็บน้ำห้วยกะเลงเวก	กลาง	สังขะ	ตาตุ่ม	1.43	27.68
13	อ่างเก็บน้ำห้วยขนาดมอญ	กลาง	สังขะ	ตาตุ่ม	0.82	21.96
14	อ่างเก็บน้ำบ้านเกาะแก้ว	กลาง	สำโรงทาบ	เกาะแก้ว	0.03	1.01
	รวม				17.03	149.62

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
อำเภอเมืองสุรินทร์	62,337	ด่าน	6,815
ท่าสว่าง	22,602	ตะเคียน	2,750
สวาย	10,287	อำเภอจอมพระ	12,299
เทนมีย์	9,307	เมืองสิง	10,569
นาดี	3,863	ชุมแสง	1,730
เอนียง	3,176	อำเภอชุมพลบุรี	406,127
เพ็ชราม	2,683	ชุมพลบุรี	77,871
นาบัว	2,232	นาหนองไผ่	63,043
ตาอ้อ	1,791	ไพรขลา	54,034
บุฤาษี	1,782	เมืองบัว	52,427
เมืองที่	1,710	กระเบื้อง	41,094
นอกเมือง	1,252	ยะวีก	40,474
ตระแสง	1,024	สระขุด	31,311
สำโรง	465	ศรีณรงค์	25,053
คอโค	163	หนองเรือ	20,820
อำเภอเขวาสินรินทร์	1,964	อำเภอท่าตูม	207,283
ปราสาททอง	1,878	ทุ่งกุลา	66,452
บ้านแร่	86	โพนครก	59,755
อำเภอโนนนารายณ์	28,878	พรมเทพ	46,031
คำผง	13,528	ท่าตูม	14,898
โนน	6,292	กระโพ	14,182
ระเวียง	5,139	หนองบัว	3,855
หนองเทพ	2,987	บัวโคก	1,552
หนองหลวง	932	เมืองแก	403
อำเภอกาบเชิง	113,298	บะ	154
กาบเชิง	40,923	หนองเมธี	1
โคกตะเคียน	37,315		
นางมุด	12,804		
คูตัน	12,691		

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
อำเภอบัวเขต	83,694	อำเภอรัตนบุรี	46,810
จรัส	19,541	แก	6,462
ตาวัง	17,122	ไผ่	6,446
สะเดา	16,138	น้ำเขียว	6,136
อาโพน	13,915	ยางสว่าง	5,914
สำเภากูน	9,410	เปิด	4,849
บัวเขต	7,568	รัตนบุรี	4,494
อำเภอปราสาท	183,890	ธาตุ	3,593
โชคนาสาม	43,032	ดอนแรด	3,569
ตानी	33,430	หนองบัวบาน	2,979
บ้านไทร	24,902	กุดขาคิม	2,368
โคกยาง	21,882	อำเภอลำดวน	41,383
กันตวจระมวล	12,744	ตระเปียงเตีย	18,125
ทุ่งมน	9,240	อุโลก	15,767
ตาเบา	6,589	โชคเหนือ	7,410
สมุด	6,294	ตรำดม	81
หนองใหญ่	5,800	อำเภอศรีณรงค์	88,671
ทมอ	5,323	ตรวจ	32,589
โคกสะอาด	5,171	ณรงค์	14,870
ปรือ	5,068	ศรีสุข	14,744
เชื้อเพลิง	2,360	หนองแวง	14,171
ประทัดบุ	1,488	แจนแวน	12,297
ไพล	567	อำเภอศีขรภูมิ	59,368
อำเภอพนมดงรัก	93,543	ผักไหม	18,533
จีกแดก	25,340	ตรมไพร	16,173
โคกกลาง	24,248	หนองเหล็ก	10,848
ตาเมียง	22,651	กุดหวาย	8,201
บักได	21,304	ระแงง	5,613

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
อำเภอสนม	2,324	บ้านซบ	17,888
โพนโก	2,324	เทพรักษา	15,099
อำเภอสังขะ	213,971	ทับทัน	12,459
บ้านจารย์	30,428	ขอนแก่น	6,569
ตาดง	28,500	สังขะ	4,124
พระแก้ว	26,149	ดม	797
สะกาด	25,525	อำเภอสำโรงทาบ	11
กระเทียม	23,792	เกาะแก้ว	8
ตาตุม	22,641	กระออม	3

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดสุรินทร์

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ข้าวนาปี	216,285	3,102,731
2	มันสำปะหลังโรงงาน	18,397	151,519
3	ยางพารา	13,906	144,330
4	อ้อยโรงงาน	2,825	27,700
5	ข้าวนาปรัง	3,091	25,110
6	ถั่วพริ้ว	2,435	22,882
7	ปอเทือง	895	7,007
8	ยูคาลิปตัส	1,059	6,546
9	ถั่วเขียวผิวมัน	387	4,078
10	ปาล์มน้ำมัน	483	4,032
11	แตงโมเนื้อ	257	1,873
12	หญ้าเลี้ยงสัตว์	326	1,157
13	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	130	685
14	ทุเรียน	133	562

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดสุรินทร์

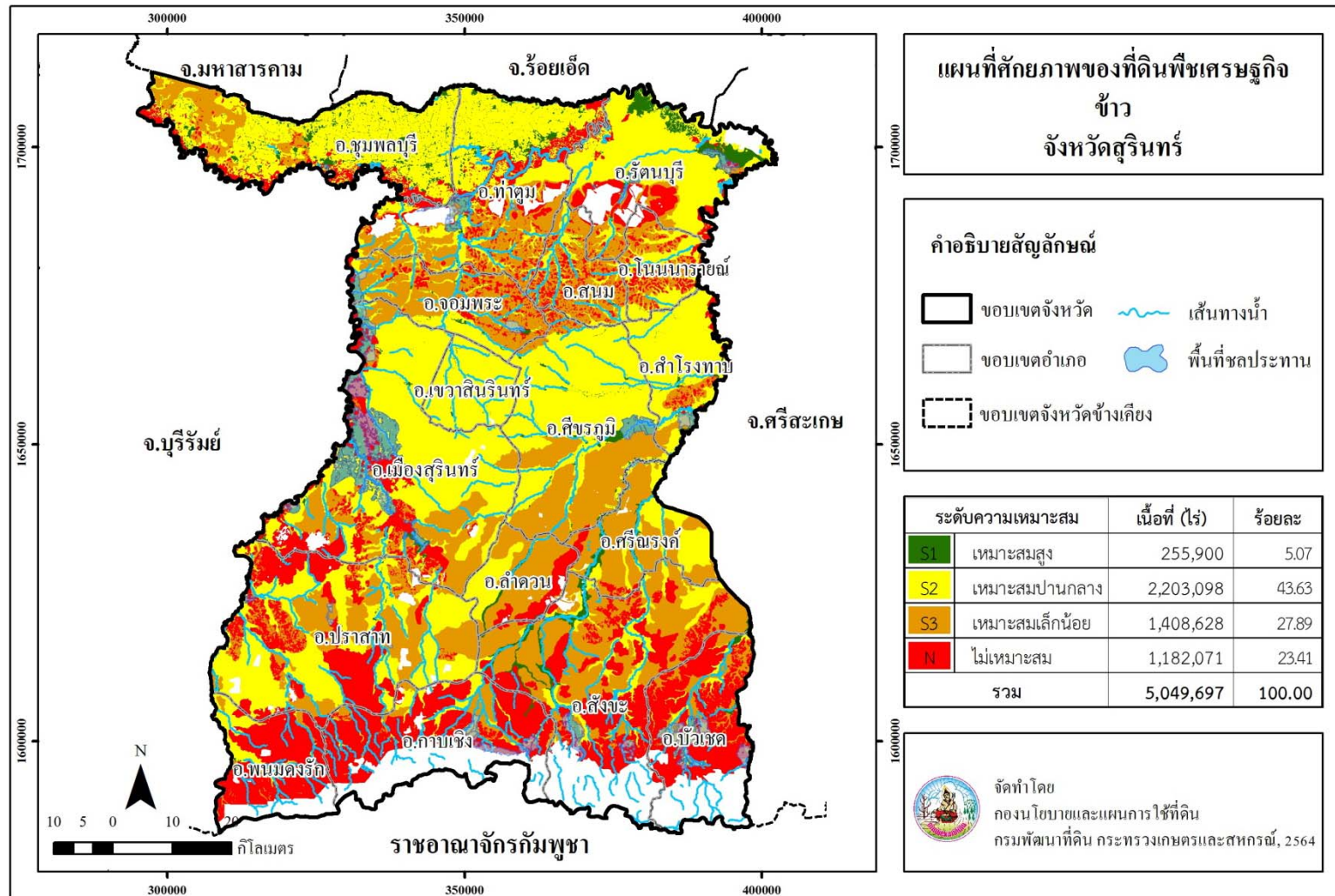
ลำดับ	ชนิด	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ
1	กระเจี๊ยบแดง	30	396	เขวาสินรินทร์ ชุมพลบุรี ท่าตูม พนมดงรัก ลำดวน ศรีณรงค์ สังขะ
2	ยอบ้าน	1	28	สังขะ
3	ไพล	5	15	กาบเชิง ท่าตูม ปราสาท สังขะ
4	ขมิ้นชัน	2	10	กาบเชิง สังขะ
5	กระชายดำ	2	9	กาบเชิง สังขะ
6	ตะไคร้หอม	2	3	ศีขรภูมิ สนม
7	ว่านชักมดลูก	1	2	สังขะ
8	พลูคาว	1	2	สังขะ
9	สมุนไพรอื่นๆ	2	41	บัวเชด เมืองสุรินทร์
รวม		46	506	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

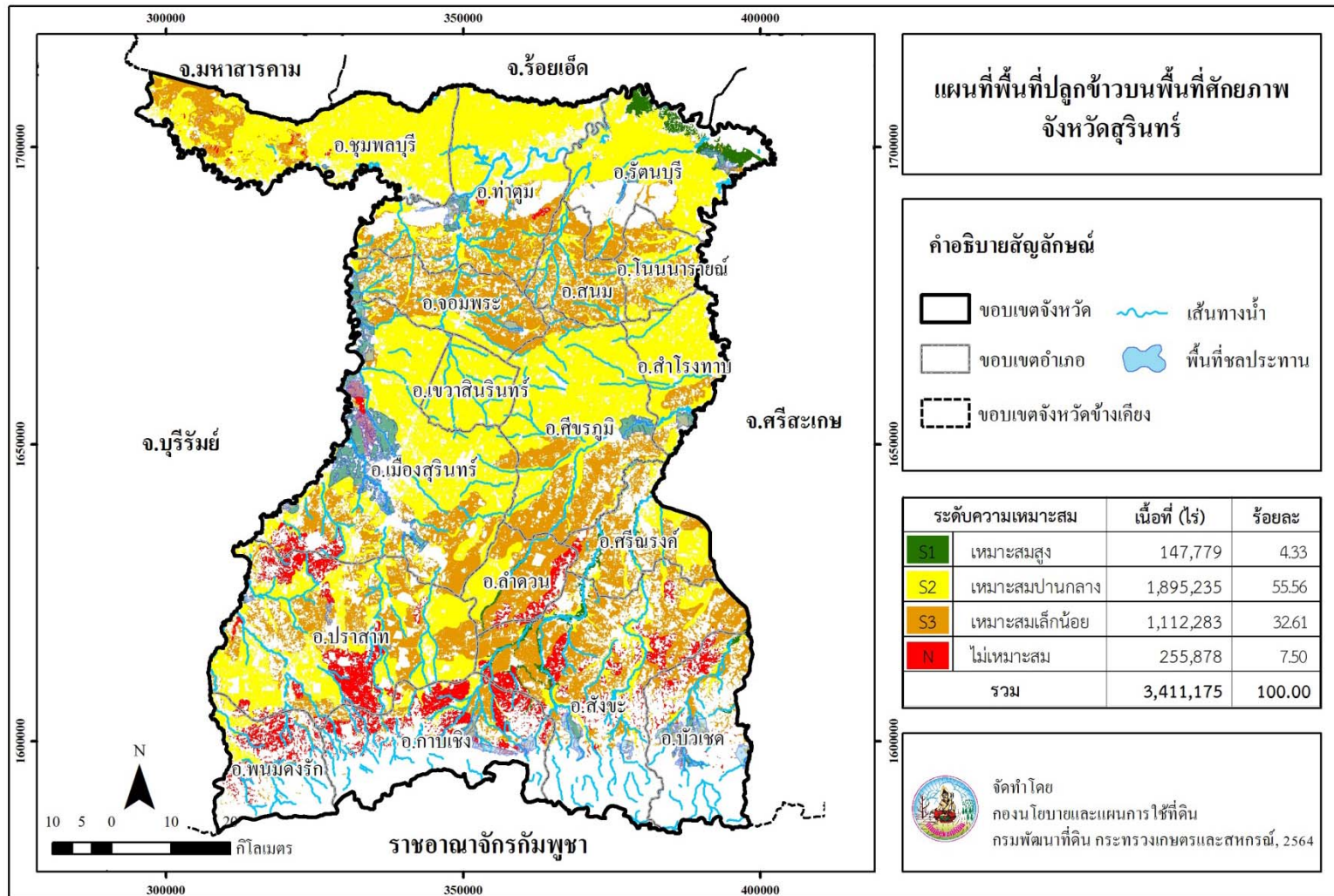
ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

โรงงานอุตสาหกรรมแหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวนจุด (แห่ง)
สหกรณ์การเกษตร	22	โรงงานด้านการเกษตรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	67
ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	4	โรงสีขนาดกลาง	1
โรงงานผลิตอาหารสัตว์	3		
โรงงานน้ำตาล	2		
โรงงานไฟฟ้า	1		
โรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพ	1		
โรงงานผลิตมันเส้น	1		
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	1		
รวม	35	รวม	68

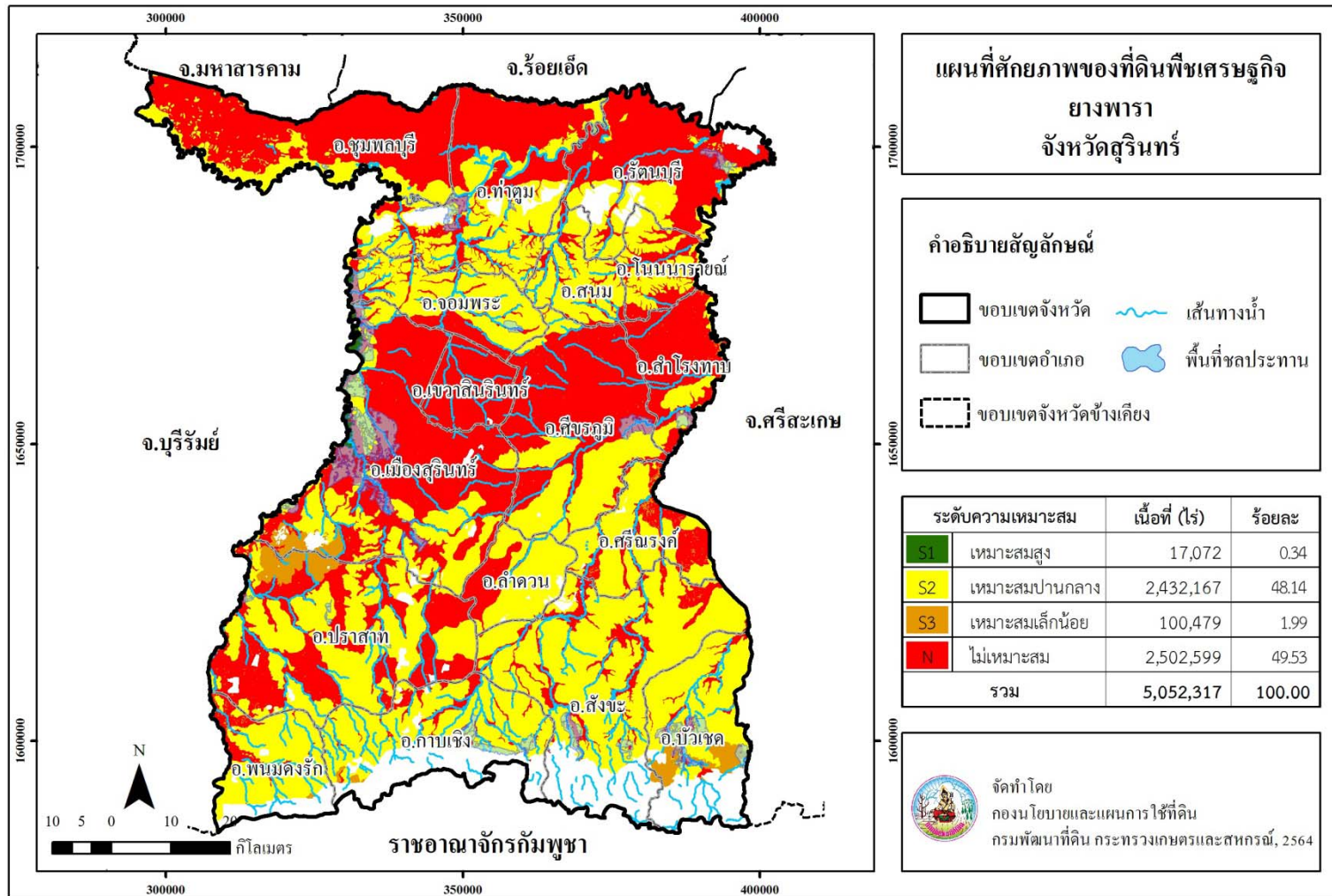
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดสุรินทร์

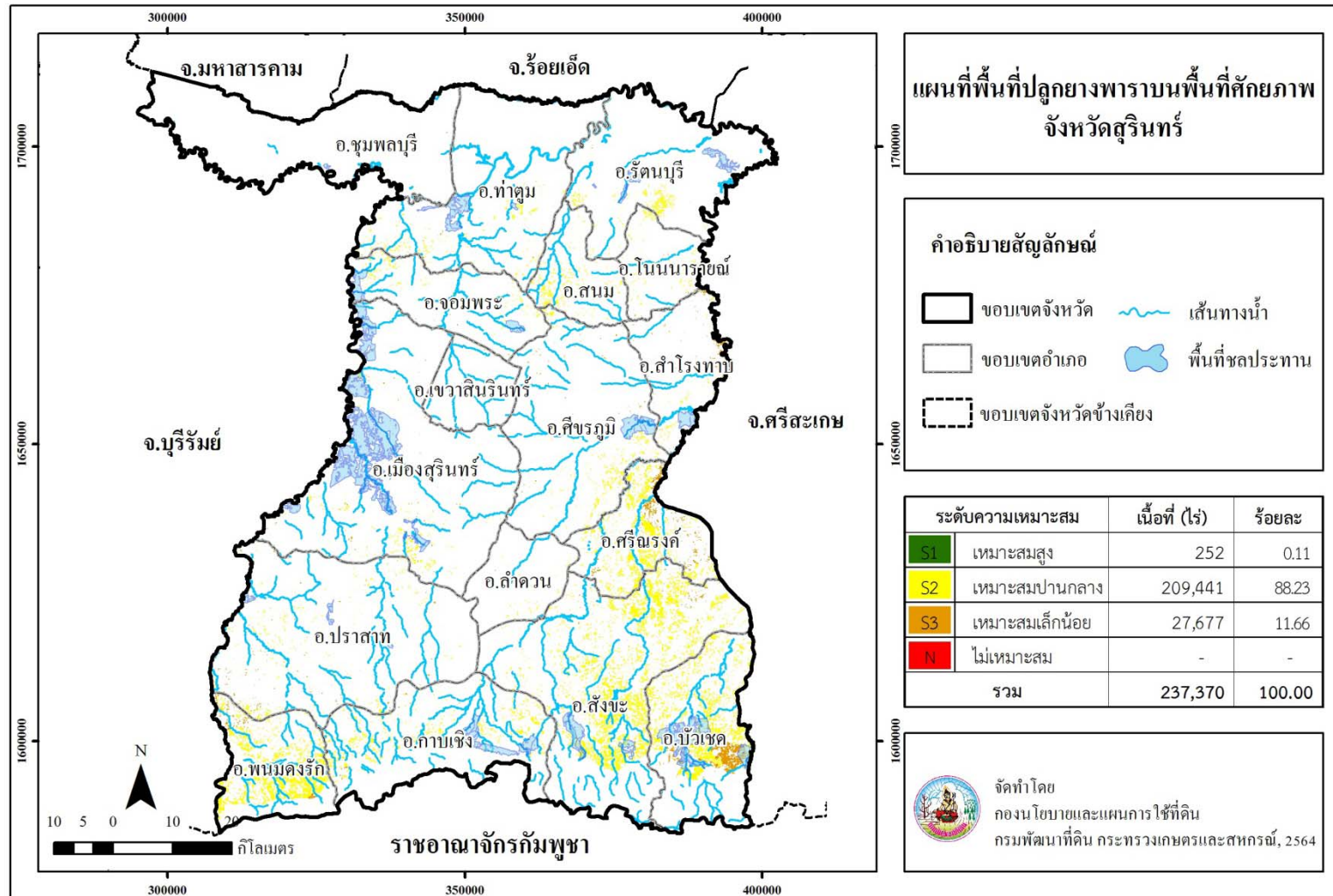

ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุรินทร์

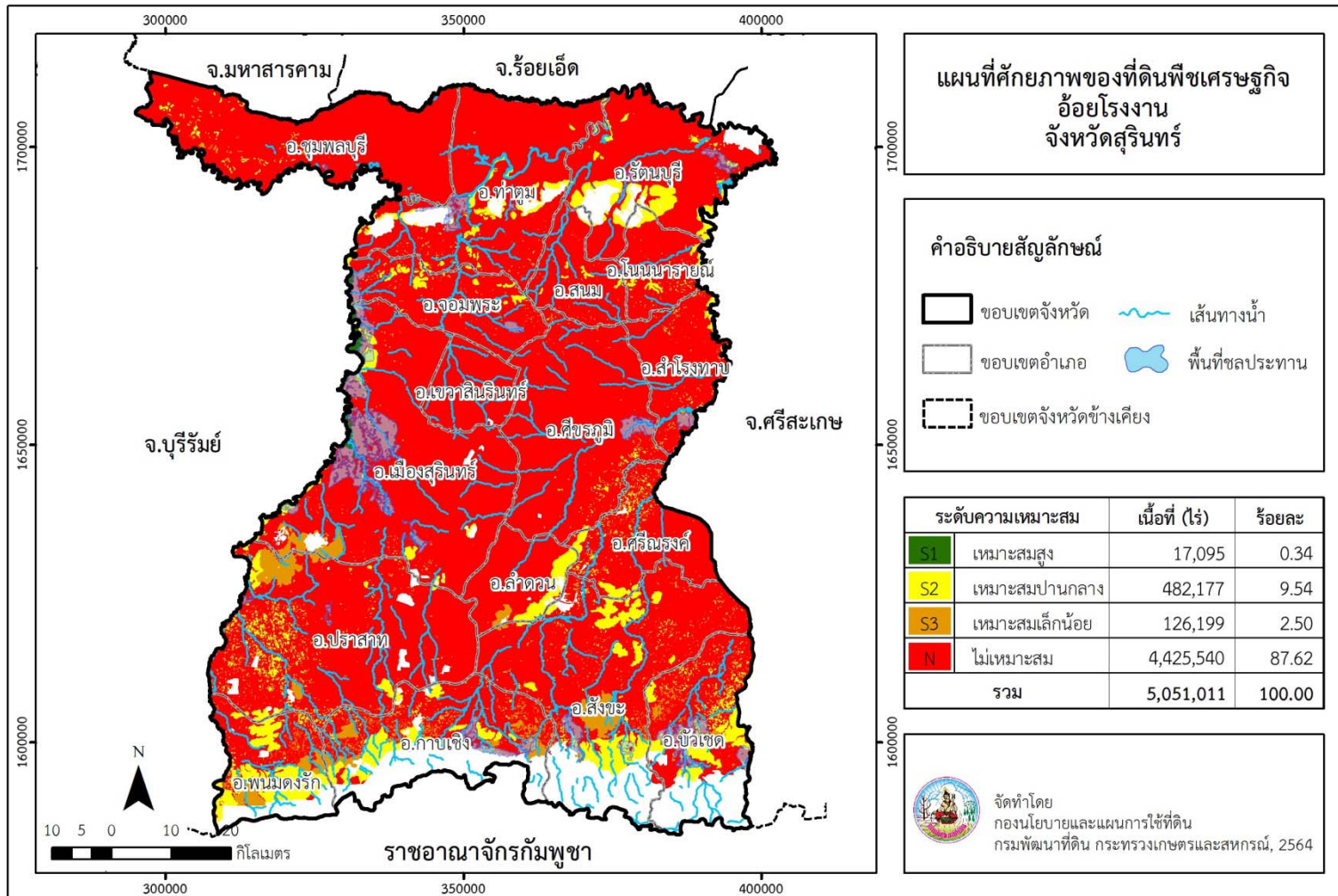

ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดสุรินทร์

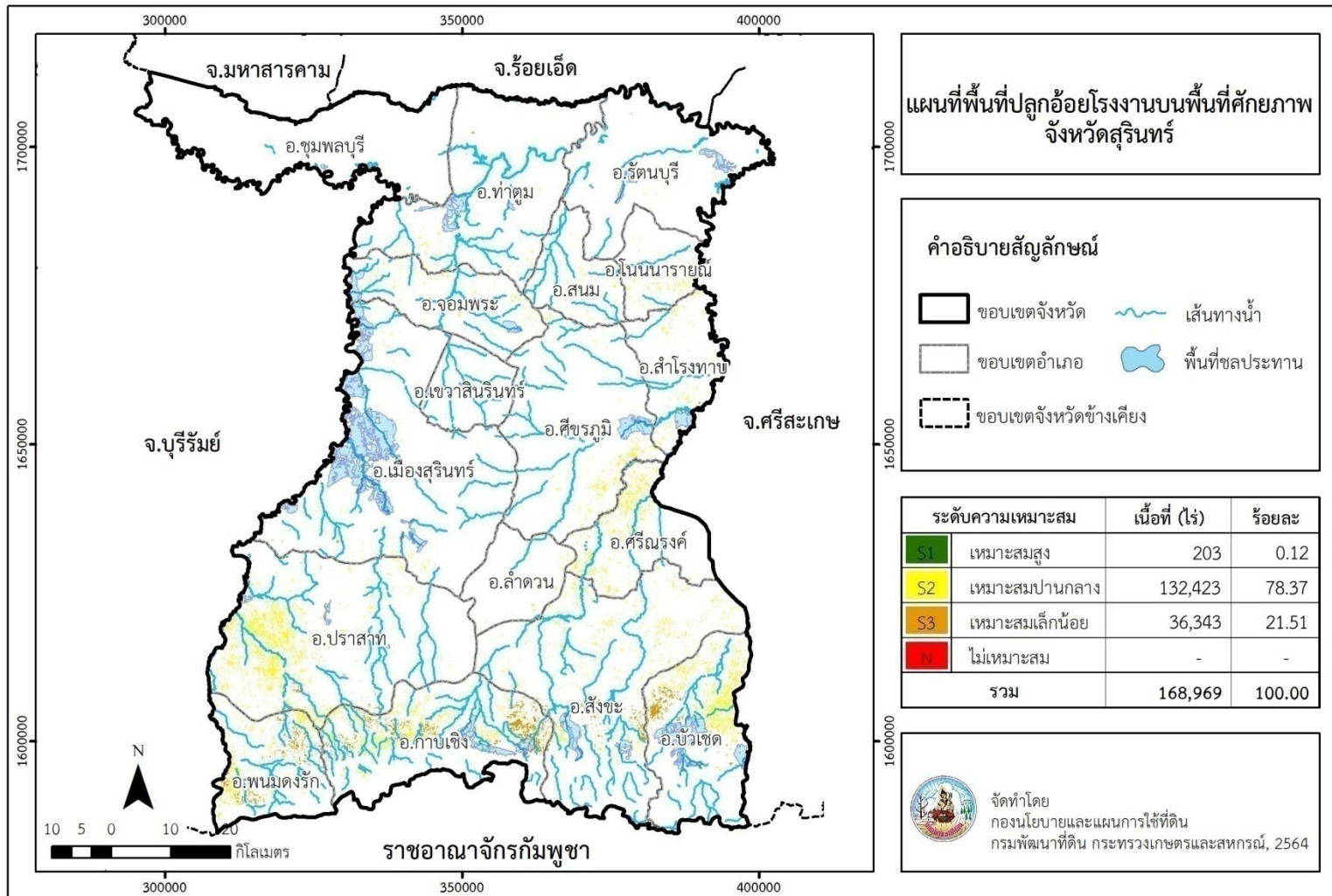

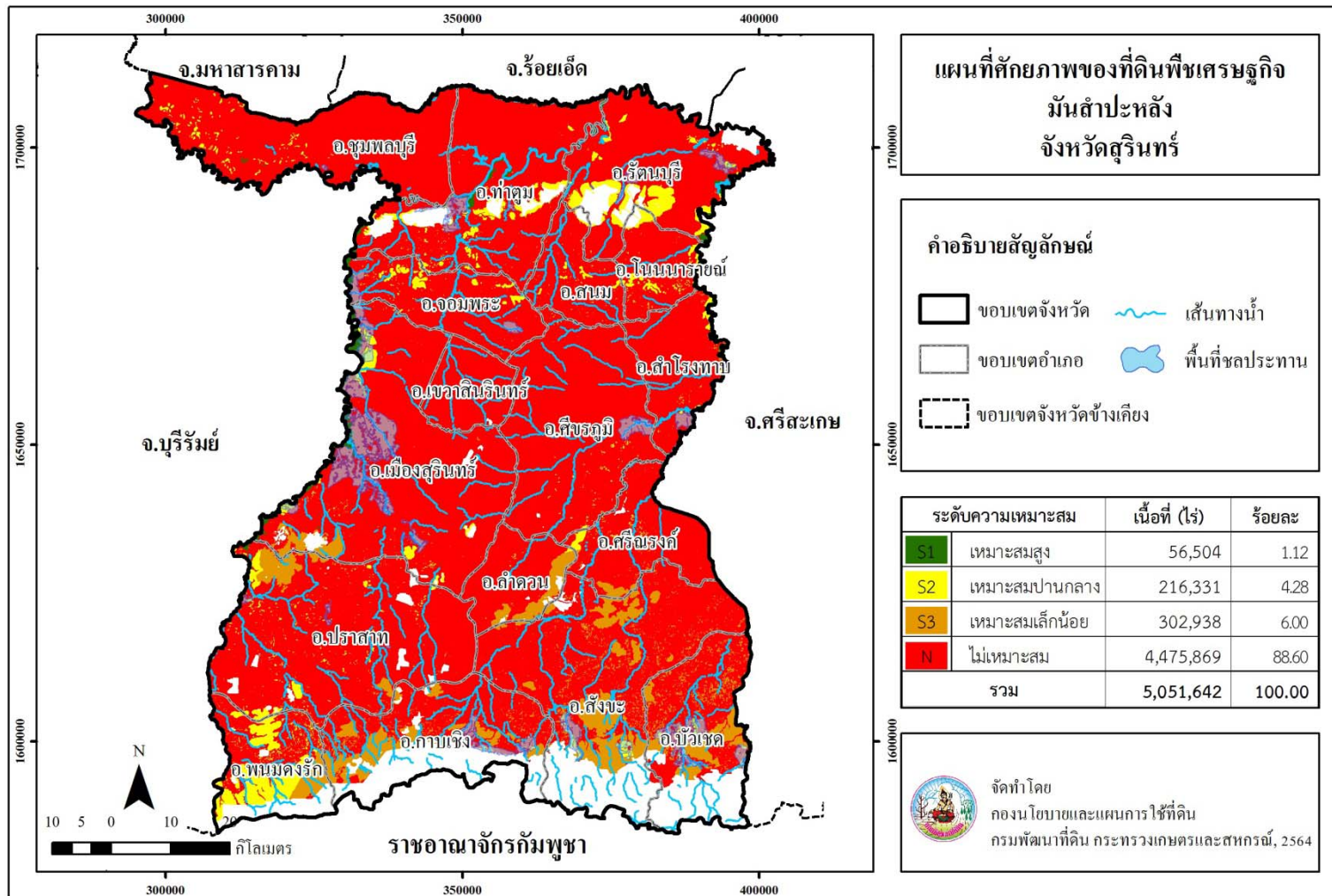
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุรินทร์

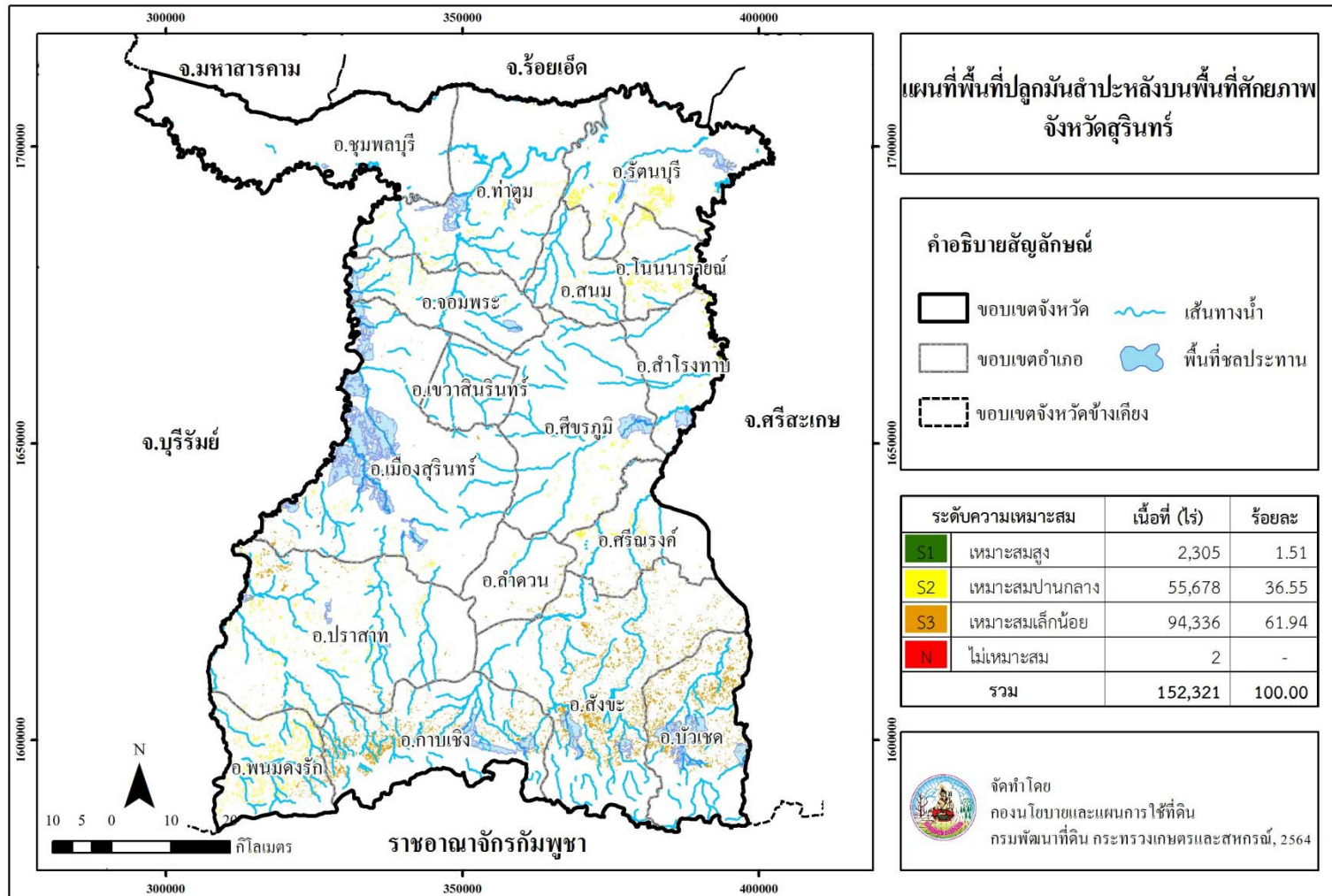
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดสุรินทร์

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุรินทร์

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดสุรินทร์

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุรินทร์

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD